

IK WIL ADVOCaat WORDEN!

***ONDERZOEK NAAR DE VISIE VAN TURKSE EN MAROKKAANSE
OUDERS EN HUN KINDEREN OP HET KWADRANT ALS SCHOOL
VOOR PRAKTIJKONDERWIJS***

Master Special Educations Needs (M SEN)

Fontys Opleidingen Centrum Speciale onderwijszorg

Leerroute : Gespecialiseerd Leraar Voortgezet Onderwijs

Student: Ahmed Oudkhoul

Studentnummer: 2052564

Begeleid door: dhr. André van Vuuren

Bergen op Zoom, 23 januari 2012

INHOUD

Samenvatting	blz. 4
Inleiding	blz. 5
Hoofdstuk 1.	blz. 10
1.1 Aanleiding en probleemstelling	blz. 10
1.2 Het doel van het onderzoek	blz. 12
1.3 Wat is al bekend	blz. 13
1.4 Onderzoeksvragen	blz. 13
Hoofdstuk 2. Theoretische onderbouwing	blz. 14
2.1 De migratie van Turken en Marokkanen naar Nederland	blz. 14
2.2 Culturele spanning	blz. 14
2.3 Opleidingsniveau van eerste en tweede generatie Turken en Marokkanen	blz. 15
2.4 Visie van Turken en Marokkanen op onderwijs	blz. 16
2.5 Opvoeding in Marokkaanse en Turkse gezinnen in Nederland	blz. 17
Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie	blz. 19
3.1 Type onderzoek	blz. 19
3.2 Onderzoekspopulatie	blz. 19
3.3 Literatuurstudie	blz. 20
3.4 Vragenlijsten	blz. 20
3.5. Diepte interview	blz. 21
3.6 Validiteit en Betrouwbaarheid	blz. 21
Hoofdstuk 4. Data analyse en resultaten	blz. 23
4.1 Hoe vinden de leerlingen en hun ouders de school?	blz. 23
4.2 Niveau inschatten	blz. 23
4.3 Invloed van de familie en vrienden	blz. 25
4.4 Schaamtegevoel	blz. 26
4.5 Didactisch aanpak	blz. 26
4.6 Informatie voor ouders/leerlingen	blz. 28
4.7 Ouderbetrokkenheid	blz. 29

Hoofdstuk 5. Conclusies en aanbevelingen	blz. 31
5.1 De visie van Het Kwadrant	blz. 31
5.2 Antwoord op vraag 1	blz. 32
5.3 Antwoord op vraag 2 en 3	blz. 32
5.4 Antwoord op vraag 4	blz. 33
5.5 Aanbevelingen om de visie van allochtonen positief te beïnvloeden	blz. 34
Hoofdstuk 6. Evaluatie onderzoek	blz. 37
Nawoord	blz. 40
Literatuurlijst	blz. 42
Bijlage 1. Vragenlijst ouders	blz. 48
Bijlage 2. Vragenlijst leerlingen	blz. 51
Bijlage 3. Vragenlijst docenten	blz. 55
Bijlage 4. Diepte interview leerling	blz. 58
Bijlage 5. Tabellen behorend bij Hoofdstuk 4	blz. 61

Samenvatting

Uit onderzoek naar de visie van allochtone Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen op Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs blijkt dat de meerderheid van deze allochtone groepen negatief kijkt naar het praktijkonderwijs zoals dat gegeven wordt door Het Kwadrant. Turken en Marokkanen hebben bijna dezelfde visie.

In zijn algemeenheid blijkt dat beide groepen onderwijs zeer belangrijk vinden en dat zij ook hoge aspiraties koesteren voor hun kinderen. Vanwege het ontbreken van een goed inzicht in het onderwijsstelsel in het algemeen en in het praktijkonderwijs in het bijzonder en het ontbreken van een goede Nederlandse taalvaardigheid zijn die aspiraties echter niet altijd realistisch.

In het onderzoek is verder gebleken dat de visie van de Marokkaanse en Turkse ouders en hun kinderen niet overeenkomt met hetgeen Het Kwadrant als doel heeft, namelijk haar leerlingen begeleiden naar een baan. Zo blijkt dat ze meer gericht zijn op prestaties en dat ze willen dat hun kinderen hoger opgeleid worden om op de maatschappelijke ladder te stijgen hetgeen onhaalbaar is vanwege hun licht verstandelijke beperking.

De visie van deze twee allochtone groepen is mede bepaald door een aantal sociale, economische en culturele factoren onder andere opleidingsniveau en taalvaardigheid. Communicatie vanuit Het Kwadrant bevordert dit niet. Slechts minder dan de helft van de respondenten is tevreden met de informatie die de school geeft en minder dan de helft voelt zich betrokken bij de school. Het Kwadrant doet veel aan betrokkenheid van ouders bij haar onderwijs, maar dat is nog niet toegespitst op allochtone ouders. Het Kwadrant moet nog investeren om de tegenstrijdige visies bij elkaar te halen. De school dient zelf initiatief te nemen tot beter communiceren met als doel: met deze ouders tot samenwerking te komen. Samenwerking tussen leerkrachten en Turkse en Marokkaanse ouders moet gebaseerd zijn op een gedeeld patroon van normen en waarden, vertrouwen en respect voor elkaars kwaliteiten. Daarnaast moet men uiteraard niet alleen gericht zijn op eigenbelang, maar ook oog hebben voor de belangen van de ander. Het is noodzakelijk dat personeelsleden bereid en in staat zijn

tot samenwerking met verschillende groepen allochtone ouders om met hen op één lijn te komen omdat het Kwadrant steeds meer allochtone leerlingen aanneemt.

Scholing van de leerkrachten in interculturele communicatie is daarom een absolute voorwaarde om met allochtone ouders optimaal samen te werken en wederzijds van elkaars kwaliteiten te kunnen profiteren.

Inleiding

Het Kwadrant bereidt de leerlingen voor op de regionale arbeidsmarkt. De school telt rond 180 leerlingen waarvan meer dan 30% allochtonen, met name Turken en Marokkanen. Het aantal allochtonen stijgt elk jaar.

De visie van Het Kwadrant staat duidelijk in het schoolplan. Zij werkt vanuit de missie: “Samen op weg bereikt ieder zijn doel”. Dit betekent dat school, leerlingen en ouders op dezelfde weg en in dezelfde richting moeten gaan. Het Kwadrant én de ouders moeten het belang van de ontwikkeling van het kind prioriteren. Het Kwadrant probeert de ouders te bereiken en te informeren over haar visie en te betrekken bij het door haar verzorgde onderwijs middels intakegesprekken, IOP- en rapportgesprekken, nieuwsbrieven, informatieavonden en via de website.

Als je dit allemaal bekijkt kom ik tot de conclusie dat Het Kwadrant het als een vanzelfsprekendheid ervaart dat Marokkaanse en Turkse ouders de hun toegezonden brieven begrijpen, dat ouders weten dat de school gebeld kan worden voor vragen en dat informatie op de website ook wordt gelezen door ouders.

Als mentor van een groep én als tolk vraag ik me af of de visie van het Kwadrant voor deze ouders en hun kinderen wel duidelijk is.

Geconstateerd is dat de Marokkaanse en Turkse leerlingen geen realistisch beeld hebben van hun beroepstoekomst. Zij hebben namelijk zelf het beeld dat ze meer kunnen. Beroepen als advocaat, automonteur, leerkracht, verpleegkundige en beveiligingsbeambte zijn populair onder de Turkse en Marokkaanse leerlingen. Ze kunnen hun eigen kennen en kunnen daarin niet realistisch bekijken.

Als leraar van het praktijkonderwijs loop ik tegen de frustratie aan van leerlingen die geen realistisch zelfbeeld en toekomstbeeld hebben. Het beeld van de leerlingen wordt gevoed door de visie van de ouders. Ook andere leerkrachten lopen telkens tegen dit probleem aan. Voor veel leerlingen is het feit dat zij niet kunnen gaan werken in beroepen die zij willen moeilijk te verwerken. Voor hen en voor hun ouders roept het vele frustraties op. Het Kwadrant krijgt dan steeds verwijten van de leerlingen en de ouders. Verwijten als “ ik leer niets op Het Kwadrant”.

Veel Marokkaanse en Turkse ouders en hun kinderen hebben het gevoel dat ze bezig worden gehouden op deze school.

De Turkse en Marokkaanse ouders weten weinig over de inhoud en de mogelijkheden van het praktijkonderwijs dat hun kind volgt. Dit komt onder meer omdat het onderwijssysteem in Nederland vanaf het basisonderwijs lastig en theoretisch in elkaar zit.

Het Kwadrant begrijpt dat de positie van ouders in het onderwijs de laatste jaren aan het veranderen is. De overheid legt meer verantwoordelijkheid bij de scholen, zet een stap terug, waardoor het aantal centrale regels verminderd wordt. Het Kwadrant, net als alle scholen, krijgt daarmee meer ruimte voor eigen keuzen en accenten (Nicole van Dartel, 2007).

Als tegenwicht voor deze toenemende zelfstandigheid wordt tegelijkertijd de positie van ouders in het onderwijs versterkt.

Om te zorgen voor een goede afstemming, moet Het Kwadrant de ouders, dus ook Turken en Marokkanen, betrekken bij de invulling van de keuzeruimte die de overheid hen laat. Wel is het de bedoeling dat zij daarbij nadrukkelijk rekening houdt met de wensen en verlangens van deze ouders. De grotere inbreng van ouders moet niet alleen een zeker tegenwicht bieden aan de groeiende zelfstandigheid van de school; de verwachting is ook dat de inbreng van ouders bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs en aan een betere afstemming van het onderwijsaanbod op de vraag.

Mijn vraag is of Het Kwadrant deze ouders wel goed kent, of zij weet hoe ze tegen Het Kwadrant aankijken, welke visie zij hebben op praktijkonderwijs en wat er te doen is als de visie van deze ouders in strijd is met de visie van de school? Ouders laten geringe bemoeienis met de school zien. Dit wordt mede veroorzaakt door taalproblemen (door hun lage of ontbrekende opleiding), de voortdurende gezinsvormende migratie, culturele verschillen die goede communicatie in de weg staan en verschillen in opvattingen over de verantwoordelijkheid voor opvoeding en onderwijs. Daardoor is onduidelijk wat hun wensen ten aanzien van het praktijkonderwijs zijn. Op basis hiervan is het daarom ook niet zeker of zij zich kunnen vinden in de visie van Het Kwadrant.

De gewenste verandering in de visie van Turkse en Marokkaanse ouders en de houding van Het Kwadrant was voor mij de aanleiding dit onderzoek te doen naar de visie van deze ouders op praktijkonderwijs.

Voor mij is het uiteindelijke doel dat ik bewust bekwaam word als schakel tussen school en deze ouders in de hoedanigheid van allochtone leraar praktijkonderwijs op Het Kwadrant. Zo wil ik bij intakegesprekken mijn ondersteuning aanbieden als tolk maar ook als vertegenwoordiger van de school. Verder wil ik dat de leerkrachten van het praktijkonderwijs kennis hebben over wat de visie is van de Marokkaanse en Turkse ouders op Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs. Op die manier kunnen de leerkrachten hun communicatie met deze ouders aanpassen. Ze kunnen deze ouders overtuigen om hun kinderen te accepteren zoals ze zijn en niet zoals ze wensen dat zij zijn. Ze kunnen hen overtuigen van de visie van Het Kwadrant in de hoop het wantrouwen, de verwijten en frustraties bij deze ouders, bij de leerlingen en bij de leerkrachten te kunnen verminderen. Een goede communicatie is een belangrijk onderdeel van samenwerking.

Het Kwadrant moet daarom op zoek gaan naar het gezamenlijke doel: Het begeleiden van de leerling naar een verdiende plek op de arbeidsmarkt. Om dit doel te kunnen bereiken is communicatie en afstemming op de ander noodzakelijk. Het is ook een bekwaamheid die de wet BIO (De Wet op de Beroepen in het onderwijs) eist:

- Een leraar is competent in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij kan op een professionele manier communiceren met ouders en andere betrokkenen bij de vorming en opleiding van zijn leerlingen.

- Een leraar is competent in reflectie en ontwikkeling. Hij kan op een professionele manier zijn bekwaamheid en beroepsopvattingen reflecteren en verder ontwikkelen

Zolang de communicatie met allochtone ouders niet optimaal aansluit is het niet vanzelfsprekend dat de leerkrachten capabel zijn om de visie van de school uit te dragen.

Het is daarom van groot belang dat de leerkrachten leren intercultureel te communiceren. Om dit te leren moet de school een studiedag/training organiseren.

In de nota *De school als lerende organisatie* heette het dat ‘de kwaliteit van het onderwijs gebaat is bij een actieve dynamische dialoog tussen al degenen die zich bij de school betrokken weten’ (Netelbos, 1995). Het ideaal is dat ouders en school als ‘partners in onderwijs en opvoeding’ samen optrekken. Maar zover zijn we nog niet. Op Het Kwadrant moeten wij eerst aan onze Turkse en Marokkaanse ouders goed uitleggen waarom onze leerlingen geen advocaat of dokter kunnen worden!

Met dit stuk hoop ik niet alleen het praktijkonderwijs op Het Kwadrant te dienen maar ik denk dat iedere school voor praktijkonderwijs er baat bij kan hebben om tot nieuwe inzichten

te komen over de visie van allochtone ouders en hun kinderen ten opzicht van praktijkonderwijs.

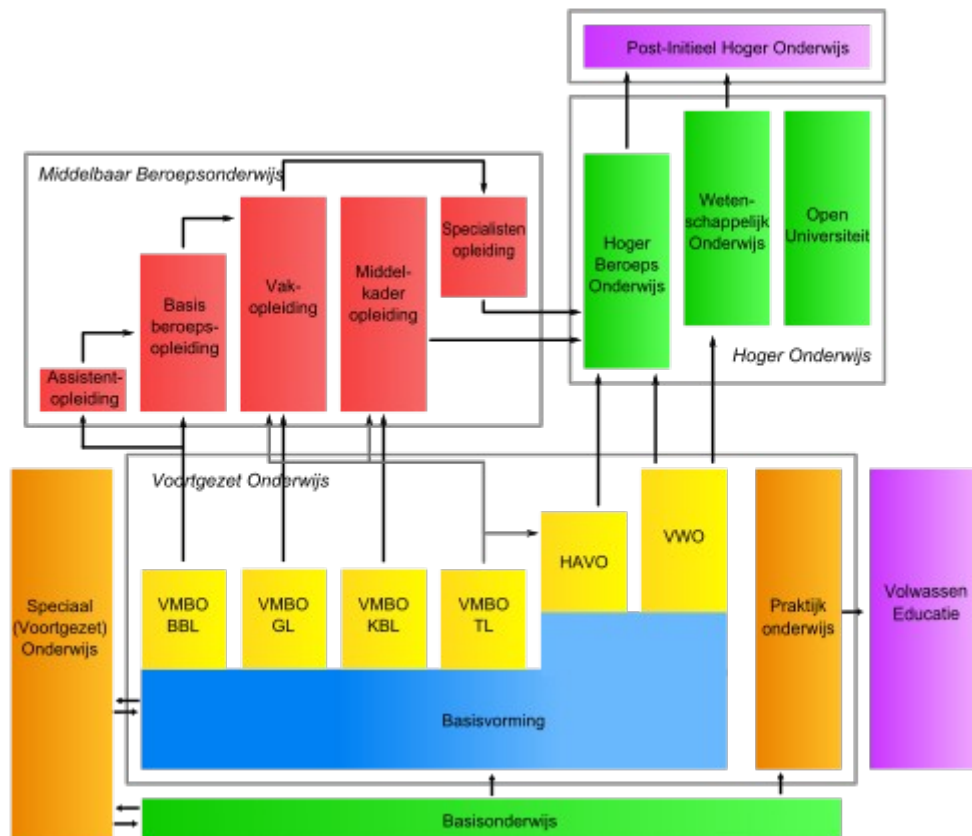
Hoofdstuk 1

1.1 Aanleiding en probleemstelling

Sinds 2005 ben ik werkzaam bij Het kwadrant. Voor mij is dit de eerste kennismaking met praktijkonderwijs.

Wat houdt praktijkonderwijs in?

Het praktijkonderwijs is in Nederland een van de vier vormen van [voortgezet onderwijs](#) (zie onderstaande schema):

Schematisch overzicht van het onderwijssysteem in Nederland met de verschillende doorstroommogelijkheden.

Leerlingen komen op het praktijkonderwijs als zij na onderzoek de beschikking praktijkonderwijs hebben gekregen.

Dit onderzoek richt zich op de intelligentie en er wordt een didactisch onderzoek afgenomen. Het IQ van de praktijkschool-leerling ligt tussen minimaal 60 en maximaal 75-80. Uit een didactisch onderzoek van de leerling moet blijken dat hij of zij een leerachterstand heeft van tenminste drie jaar, gemeten vanaf groep 8 basisonderwijs. Het didactisch onderzoek bestaat uit testen op leesniveau, spelling, rekenen en begrijpend lezen.

Het Schoolplan 2010 – 2014 van Het Kwadrant beschrijft Het Kwadrant als een school met een multicultureel karakter en als zodanig een goede afspiegeling van de samenleving. De leerlingen hebben een praktijkonderwijsbeschikking van de regionale verwijzingscommissie (RVC).

De leerling-populatie bestaat uit leerlingen die in de leeftijd variëren van 12 tot 18 jaar en voor wie vaststaat dat zij overwegend op een orthopedagogische en orthodidactische benadering aangewezen zijn.

‘Leerling gerichtheid’ is het fundament van het Praktijkonderwijs. De kenmerken van de leerlingen, die voor een deel ook in de wet zijn omschreven, worden bevestigd in de landelijk vastgestelde indicatiecriteria voor Praktijkonderwijs.

Het doel van het door Het Kwadrant gegeven onderwijs is de leerlingen elementaire vaardigheden bijbrengen die ze later zowel in hun persoonlijke leven als in de werksituatie kunnen toepassen. Bij het praktijkonderwijs ligt de nadruk dan ook op het verbeteren van de sociale redzaamheid, de emotionele ontwikkeling en de begeleiding naar arbeid. Dit omdat praktijkonderwijs voor het merendeel van de leerlingen eindonderwijs is (Het Kwadrant schoolgids 2011-2012).

De visie van het Kwadrant staat in het schoolplan als volgt: “Samen op weg bereikt ieder zijn doel” (schoolplan 2010-2014).

In het schoolplan staat verder dat het algemeen onderwijskundig aanbod van de school tot stand is gekomen op basis van vraag en behoefte van onder andere leerling en ouders. Door middel van informatiebijeenkomsten, IOP-gesprekken en rapportbesprekingen, open dagen, de schoolsite en maandelijkse nieuwsbrieven probeert de school de ouders te informeren, te bereiken en bij haar visie te betrekken.

Voor de zelfevaluatie maakt de school gebruik van het instrument Pro ZO!: kader voor kwaliteitszorg, zelfevaluatie en auditing van het praktijkonderwijs. Dit instrument gaat uit van standaarden waarmee Het Kwadrant in beeld brengt hoe leraren, ouders en leerlingen oordelen over de school en het onderwijs. De standaarden zijn gebaseerd op de thema's uit de Perspectiefnota Praktijkonderwijs: pedagogische opdracht, een leven lang leren, deuren open, regie in handen van de school, integratie van onderwijs en begeleiding en een krachtige leeromgeving.

Uit de resultaten van de zelfevaluatie is niet duidelijk hoe Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen oordelen over Het Kwadrant. Vast staat dat deze ouders en hun kinderen Het Kwadrant niet uit vrije wil gekozen hebben.

Door gesprekken met allochtone ouders en leerlingen, met name Turken en Marokkanen, ben ik me gaan afvragen of allochtone ouders de inhoud van het praktijkonderwijs wel begrijpen en of ze dezelfde visie hebben als de school. En of ze met het Nederlandse onderwijssysteem bekend zijn. In een gesprek met een allochtone ouder kwam bijvoorbeeld naar voren dat hij wilde dat zijn dochter lerares Frans werd. Een ander zei te willen dat zijn zoon ingenieur op computergebied werd. Ook allochtone leerlingen hebben een onrealistisch beeld van eigen toekomst (Adlouni, K. en F. Hermesen, 2009). Dit is voor mij aanleiding om dit onderzoek te doen.

1.2 Het doel van het onderzoek

Ik heb dit onderzoek gedaan om een bijdrage te leveren aan het denken over het huidige ouderbeleid van Het Kwadrant dat meer toegespitst moet worden op allochtone ouders. Om het doel van het onderzoek te realiseren is het van groot belang dat het team van Het Kwadrant haar populatie goed kent. Het is belangrijk inzicht te hebben in de diversiteit van de doelgroep ouders: opleidingsniveau, taalvaardigheid, de sociaaleconomische en culturele situatie en de opvoedingsdoelen. Dit inzicht kan verkregen worden tijdens individuele contacten, bijvoorbeeld bij het intakegesprek. Voor een goede samenwerking houdt de school rekening met de achtergrond van ouders en stemt zij de benaderingswijze en de boodschap hierop af.

De groep allochtone ouders is zeer divers samengesteld en varieert van universitair geschoold tot laagopgeleid en zelfs analfabeet. Voor laagopgeleide ouders van de eerste generatie is het onderwijsbestel vaak ondoorzichtig, ze zijn vaak laagtaalvaardig en niet bekend met de eisen

die in de verschillende schooltypen aan kinderen en aan de opvoeding thuis worden gesteld. Hoogopgeleide oud- of nieuwkomers en tweede generatie migranten die hier een opleiding hebben gevolgd, zijn beter bekend met het onderwijs in Nederland en de verwachtingen van deze ouders zijn vaak beter afgestemd op de verwachtingen die de school heeft van de ouders.

1.3 Wat is al bekend?

Er is veel geschreven over de visie van deze allochtone groepen op onderwijs en opvoeding in het algemeen. Er is nog geen theorie ontwikkeld of literatuur beschikbaar die specifiek over de visie van bovengenoemde groepen op praktijkonderwijs gaat.

1.4 Onderzoeksvragen

Welke visie hebben Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen op het Kwadrant (op de school voor praktijkonderwijs)?

Deelvragen:

- Welke factoren spelen een rol bij het vormen van de visie van Turkse en Marokkaanse ouders op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
- Welke factoren spelen een rol bij het vormen van de visie van de Turkse en Marokkaanse leerlingen op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
- Hebben Marokkaanse ouders en hun kinderen dezelfde visie als Turkse ouders en hun kinderen?

Mijn verwachting na het afronden van dit onderzoek is dat ik een rol ga spelen in het vorm geven aan ouderbeleid op Het Kwadrant. Het Kwadrant hanteert de politiek van open deur ten opzichte van ouders. De ouders worden door de school met verschillende middelen geïnformeerd, maar of de allochtone ouders geïnformeerd zijn is de vraag en wordt door mijn onderzoek beantwoord.

Hoofdstuk 2: Theoretische onderbouwing

Om een beter beeld te krijgen van de Turkse en Marokkaanse gemeenschap, wil ik hier een beschrijving geven van enkele opvallende achtergronden van deze twee grote allochtone groepen in Nederland.

2.1 DE MIGRATIE VAN TURKEN EN MAROKKANEN NAAR NEDERLAND

De migratie van Turken en Marokkanen naar Nederland begon halverwege de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw doordat er in Nederland een tekort aan arbeidskrachten was ontstaan.

De Turkse en Marokkaanse migranten, evenals de Nederlandse overheid, beschouwden de migratie als een tijdelijk verschijnsel.

Het doel van deze migranten was aanvankelijk het sparen van geld om een eigen bedrijf in het land van herkomst op te zetten. Vanwege het tijdelijk karakter lieten zij de gezinnen achter. Na verloop van tijd bleek echter de succesvolle retournemigratie vrijwel nihil te zijn. Het leven in Nederland had ook zijn voordelen: de sociale zekerheid en de goede gezondheidszorg. (van der Werf, Siep, 1998) Dit gaf uiteindelijk de doorslag voor Marokkanen en Turken om in groten getale het gezin naar Nederland te laten overkomen.

Per 1 januari 2010 telde Nederland 349.000 Marokkaanse ingezetenen en 384.000 Turkse ingezetenen (CBS, 2010).

2.2 CULTURELE SPANNING

De meeste Turken en Marokkanen die in Nederland woonachtig zijn, komen van het platteland met een agrarische en traditionele instelling. Vaak waren het mensen die geen onderwijs hadden gehad. Het waren vaak mensen die bewust door de Nederlandse ondernemers waren gekozen op hun analfabetisme. Zij zijn terechtgekomen in een verstedelijkt milieu waarin snelle veranderingen plaatsvinden. Er heeft in Nederland een sterke ontkerkelijking plaatsgevonden evenals individualisering waarbij de zorg voor het individu steeds meer van gezin en familie door de overheid overgenomen werd.

De Turken en Marokkanen hebben een sterke neiging zich tegen deze ontwikkeling af te zetten. Ze worden in Nederland geconfronteerd met een tweeledig contrast:

- 1 Het contrast tussen hun agrarische, statische achtergrond en de geurbaniseerde, snel veranderende samenleving in Nederland.
- 2 Het contrast tussen de islamitische meerderheidsmaatschappij van hun land van herkomst en hun minderheid in de op christelijke en seculaire tradities gebouwde samenleving in Nederland(Wagtendonk,1987).

Dit heeft een schok teweeggebracht die het voor de Turken en Marokkanen moeilijk maakt om zich open te stellen voor hun nieuwe omgeving.

2.3 OPLEIDINGSNIVEAU VAN EERSTE EN TWEEDE GENERATIE TURKEN EN MAROKKANEN

De meeste Marokkanen en Turken van de eerste generatie heeft bijna geen opleiding gehad. 80-95% van deze mensen heeft hoogstens basisonderwijs gehad maar meestal geen onderwijs (Schnabel 2007).

Volgens een onderzoek gevoerd in 2004 heeft ongeveer 40% van de niet-schoolgaande Marokkanen en Turken in de leeftijd tussen 15 en 64 jaar geen onderwijs of maximaal basisonderwijs gevolgd. Slechts 10% van deze leeftijdscategorie heeft een HBO diploma of universitair diploma behaald (SCP,2005). Deze ouders schieten te kort bij het begrijpen van de informatie over de Nederlandse samenleving en in het bijzonder op het gebied van onderwijs. Daar komt bij dat de meeste Marokkaanse en Turkse leerlingen in Nederland zogenaamde achterstandsleerlingen zijn. Leerlingen van laagopgeleide ouders halen gemiddeld minder goede resultaten dan leerlingen van hoogopgeleide ouders.

Voor migranten van de tweede generatie ligt het opleidingsniveau een stuk hoger dan voor de eerste generatie. Van de Marokkanen en Turken heeft een kwart een mbo- of hoger diploma (SCP, 2003). Toch hebben veel Turkse en Marokkaanse allochtone jongeren geen startkwalificatie (een voltooide MBO, HAVO of Vwo-opleiding). Van de 20-24 jarigen Marokkanen en Turken heeft ongeveer 60 procent geen startkwalificatie (SCP, 2003). De tweede generatie heeft veel minder moeite met de Nederlandse taal.

Door het gebruik van de eigen taal binnen gezinnen hebben veel Turkse en Marokkaanse kinderen te maken met een taalachterstand als zij aan het onderwijs beginnen. Dit kan een negatieve invloed hebben op hun schoolloopbaan.

2.4 Visie van Turken en Marokkanen op onderwijs

Het is interessant om naar de visie van Turken en Marokkanen op onderwijs te kijken, aangezien zij hier anders over denken dan autochtonen. Deze visie is eerder onderzocht (Driessen & Doesborgh, 2005). Dit onderzoek gaat echter alleen over het basisonderwijs en betreft andere onderwijsvormen er niet bij. Het is belangrijk om te ontdekken waar de cultuurverschillen liggen, tussen de Turkse/Marokkaanse cultuur en de Nederlandse cultuur, met name op het gebied van onderwijs.

- De Turken

In Turkije beschouwt men onderwijs als één van de belangrijkste kanalen voor de sociale mobiliteit. In Nederland weegt deze opvatting onder hen des te zwaarder omdat de ouders geen andere mogelijkheden zien voor de toekomst van hun kinderen.

Turken zeggen vaak dat zij de kans niet hebben gekregen om te kunnen studeren en dat ze daarom hun kinderen tot het hoogste onderwijsniveau willen laten doorgroeien (Coenen, 2001). Enerzijds willen ouders via het onderwijs sociale stijging voor hun kinderen realiseren. Anderzijds willen zij datgene wat ze in hun jeugd niet konden krijgen, door beperkte onderwijskansen in Turkije en jong te moeten gaan werken, via de onderwijsprestatie van hun kinderen in Nederland compenseren. Er is een discrepantie tussen deze wensen en verwachtingen enerzijds en de realiteit waarmee ze in het Nederlandse onderwijs te maken krijgen anderzijds. We constateren dat veel Turkse ouders de lage prestaties van hun kinderen bijna uitsluitend toeschrijven aan de tekortkomingen van het Nederlandse schoolstelsel (Nijsten, 1999).

- De Marokkanen

Marokkanen beschouwen de school als een plaats waar hun kinderen in aanraking komen met de Nederlandse normen en waarden. Veel ouders zien daarin een belangrijke oorzaak van de huidige problemen van jongeren. Ze verwijten scholen dat zij hun kinderen stimuleren dingen te doen die in strijd zijn met Marokkaanse normen en waarden.

De school brengt de kinderen volgens hen geen goede manieren bij. Ze worden door het Nederlandse onderwijs te zelfstandig, te opstandig en te individualistisch (Van Zurk, 20003). Sommigen ouders zeggen dat scholen spioneren. Daarmee bedoelen zij dat de leerkrachten hun kinderen uithoren over wat er thuis allemaal gebeurt om vervolgens de kinderbescherming op hen af te sturen.

Uit onderzoek van Pels (2000) blijkt dat allochtone ouders weinig weten van de organisatie en de gewoontes van het Nederlandse onderwijs. Ze hebben geen idee wat de leerkrachten van hen verwachten. Vaak is dit de reden waarom zij niet op de uitnodigingen van de school reageren. Leerkrachten denken dan dat deze ouders geen interesse hebben. Het is maar de vraag of deze ouders echt geen interesse hadden of dat de school te weinig heeft nagedacht over de manier waarop zij ouderparticipatie organiseert.

2.5 Opvoeding in Marokkaanse en Turkse gezinnen in Nederland

In de jaren negentig zijn verschillende empirische onderzoeken verricht naar opvoeding in Nederland, onder andere Opvoeden in Marokkaanse gezinnen in Nederland (Pels, 1998) en in Turkse gezinnen in Nederland (Nijsten, 1999). In deze studies is aandacht besteed aan de doelen die ouders voor ogen hebben.

In deze onderzoeken wordt een serie opvoedingsdoelen beschreven die kunnen worden teruggebracht tot een gerichtheid op: prestatie, conformiteit, autonomie, en sociaal gevoel. Opvallend is dat bij Turken en Marokkanen prestatie bovenaan staat, terwijl dat bij Nederlanders op de laatste plaats komt (Pels, 2000). Het is evident dat deze verschillen in opvoedingsdoelen tussen met name Nederlanders en een belangrijk deel van de allochtonen niet met elkaar sporen en tot uiteenlopende verwachtingen en problemen kunnen leiden op school. Voor zowel Marokkaanse als Turkse ouders is hard werken op school, goede prestaties behalen, een hoge opleiding voltooien en veel status hebben een centraal doel. Onderwijs heeft daarbij een instrumentele functie, namelijk als middel tot succes. De Turkse en Marokkaanse allochtonen hebben dan ook hoge aspiraties.

Gelet op de praktijk zal duidelijk zijn dat deze voor een belangrijk deel van de leerlingen niet realistisch zijn. Turkse en Marokkaanse ouders wensen voor hun kinderen een beter leven dan zij zelf hebben. Echter, zij hebben door hun gebrekkige taalvaardigheid en door hun eigen lage opleidingsniveau vaak onvoldoende inzicht in het Nederlandse onderwijsstelsel en

beseffen niet wat er voor nodig is om die hoge aspiraties te verwezenlijken. Dit heeft tot consequentie dat er problemen kunnen ontstaan naar zowel hun kinderen toe als naar de leerkrachten. Hun kinderen ervaren een sterke prestatiedruk.

Over de visie van ouders op praktijkonderwijs is weinig bekend. De vraag is of ouders bekend zijn met het Nederlandse onderwijssysteem en of ze weten wat praktijkonderwijs inhoudt. Daarnaast is van belang hoe ze kijken naar de scholen die deze vorm van onderwijs verzorgen. Omdat ik op een school voor praktijkonderwijs werk, wil ik middels mijn onderzoek weten hoe ouders en hun kinderen kijken naar praktijkonderwijs, in dit geval Het Kwadrant. Mijn onderzoek gaat ook over de factoren die hun visie bepalen.

HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSMETHODOLOGIE

In dit hoofdstuk zal de methode en de aanpak van het onderzoek beschreven worden. Achtereenvolgens komen het type onderzoek, de onderzoekspopulatie, een beschrijving van de vragenlijsten en de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek aan de orde.

3.1 Type onderzoek

Het onderzoek betreft een kwalitatief onderzoek. Baarde, De Goede en Theunissen (2005) omschrijven kwalitatief onderzoek als onderzoek waarin de onderzoeker overwegend gebruik maakt van gegevens van kwalitatieve aard en dat als doel heeft onderzoeksproblemen in of van situaties, gebeurtenissen en personen te beschrijven en te interpreteren. In dit onderzoek gaat het ook over kwalitatieve gegevens. Namelijk over belevingen en ervaringen van de respondenten.

Het onderzoek heeft plaats gevonden op het Kwadrant, school voor praktijkonderwijs in Bergen op zoom in het schooljaar 2011/2012. Met mijn onderzoek beoog ik een beeld te krijgen van de visie van Turkse en Marokkaanse ouders en Turkse en Marokkaanse leerlingen én van de factoren die bepalend zijn voor hun visie op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs.

3.2 Onderzoekpopulatie

Op het Kwadrant zijn ongeveer 180 leerlingen waarvan 30% Marokkanen en Turken. Ik heb me beperkt tot 32 respondenten, 8 Turkse ouders en 8 Turkse leerlingen en 8 Marokkaanse ouders en 8 Marokkaanse leerlingen. Om een betrouwbaar antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvraag heb ik mijn onderzoeksmethoden uitgebreid gemaakt. Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen is de benodigde informatie verzameld aan de hand van een triangulatie, bestaande uit een literatuurstudie, vragenlijsten en een diepte interview.

Om de data te verzamelen voor mijn onderzoek heb ik de respondenten persoonlijk gevraagd om mee te doen aan dit onderzoek door middel van een vragenlijst. Verder heb ik de directieleden, mentoren, onderwijsondersteunend personeel met name de intern begeleider en de orthopedagoog bij dit onderzoek betrokken door middel van een vragenlijst die zij

ingevuld hebben. De respondenten zijn geselecteerd op basis van de gegevens met name de etniciteit en woonplaats uit het registratiesysteem van het Kwadrant (Magister).

In dit onderzoek heb ik gekozen voor leerlingen die in Nederland geboren zijn of ten minste het basisonderwijs doorlopen hebben. Leerlingen die een stuk van hun socialisatie in eigen land hebben genoten en op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen, mogen niet mee doen aan dit onderzoek. De reden daarvan is er te weinig gegevens zijn van de periode voordat ze naar Nederland kwamen. Vragenlijsten die niet compleet ingevuld zijn worden niet meegerekend.

In dit onderzoek zal er nagegaan worden of er verschillen zijn tussen beiden groepen afzonderlijk en tussen subgroepen onderling aan de hand van de resultaten.

3.3 Literatuurstudie

In de eerste fase van dit onderzoek heb ik door middel van een document-analyse, dat wil zeggen het raadplegen van verschillende bronnen, informatie verzameld. Deze informatie heb ik verwerkt in de vragenlijsten. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is terug te vinden in de literatuurlijst.

3.4 De vragenlijsten

De bedoeling van de vragenlijst voor het personeel is om hun ervaring in kaart te brengen en om uiteindelijk de onderzochte visie van ouders en leerlingen te belichten.

Ik heb gekozen voor een vragenlijst om zoveel mogelijk de sociaal wenselijke antwoorden te beperken. Bovendien acht ik dat een goed middel om veel respondenten te bereiken. Het nadeel is dat dit veel voorbereiding vereist en dat ik geen verhelderende vragen kan stellen.

Bij het maken van de vragenlijsten is rekening gehouden met een aantal voorwaarden om het de respondenten zo comfortabel mogelijk te maken. De voorwaarden waren: een overzichtelijke vragenlijst met gesloten (zo min mogelijk open) vragen en met een betrekkelijk korte invultijd (ongeveer dertig minuten). De vragenlijst is de respondenten aangeboden op papier, maar is ook als Word-document verspreid via e-mail. Voor de leerlingen en het personeel was dit ideaal. De respondenten hebben van mij mondeling en schriftelijke uitleg gekregen. De vragenlijst bestemd voor ouders heb ik niet vertaald omdat dit te veel tijd zou gaan kosten. Wel is aan de respondenten de mogelijkheid geboden om bij hen persoonlijk of samen met een tolk langs te gaan en de vragen ter plekke te vertalen. Door

21

middel van de vragenlijst konden de respondenten hun meningen geven over het Kwadrant. Bij het opstellen van de vragenlijsten heb ik rekening gehouden met het feit dat de respondentleerlingen (max. IQ 80) zich vaak niet lang kunnen concentreren en een beneden gemiddelde uitdrukkingsvaardigheid hebben (Vries, 2004). Ik heb dan ook gekozen voor antwoordmogelijkheden in driepuntschaal en ja/nee-vragen. Het voordeel van dit type vragen is dat ze gemakkelijk te verwerken zijn. Het nadeel is dat het niet mogelijk is nuances aan te geven en dat kleine verschillen tussen groepen zo verborgen blijven ('t Hart, 2001). Maar aangezien bij moeilijke vraagvormen het gevaar bestaat voor verkeerd of niet ingevulde vragen heb ik toch voor dit soort vragen gekozen.

Voor ouders en leerlingen heb ik in totaal 60 vragenlijsten uitgedraaid. Voor elke groep heb ik 15 vragenlijsten uitgedeeld.

Voor de verwerking van de verzamelde informatie heb ik gebruik gemaakt van het programma Excel, een onderdeel van Microsoft Office. Alle gegevens zijn ingevoerd en er zijn analyses gemaakt en conclusies getrokken.

3.5 Diepte interview leerling

Om het nadeel van de oppervlakkigheid te ondervangen en om op opvallende punten die uit de vragenlijsten naar voren kwamen, dieper in te gaan, heb ik met een leerling uit de 1^e klas een aanvullend diepte-interview gehouden. Reden waarom ik voor deze leerling gekozen heb is dat hij uit een reguliere basisschool komt. Het voordeel van interviews is dat er doorgevraagd kan worden op gegeven antwoorden. Het nadeel van interviews is dat de kans bestaat dat respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven en dat interviews erg tijdrovend zijn, zowel in de afname als in de verwerking.

Dit diepte interview is half gestructureerd. Dat wil zeggen dat ik de vragenlijst die de leerling ingevuld heeft als leidraad bij het interview gehanteerd heb.

3.6 De validiteit en betrouwbaarheid

Van belang is dat het onderzoek betrouwbaar is. Baarda, De Goede en Teunissen (2005) zeggen daarover, dat het onderzoek betrouwbaar is wanneer de onderzoekresultaten zo min mogelijk van het toeval afhankelijk zijn.

Naast betrouwbaarheid zal er ook gestreefd worden naar een zo hoog mogelijke validiteit. Validiteit is de geldigheid van een onderzoek, dat je meet wat je beoogt te meten (Baarda et al., 2001).

Voor het onderzoek geldt dat er daadwerkelijk onderzocht is wat voor dit onderzoek van belang is. Dit doordat de vraagstelling en de doelstelling tijdens het gehele onderzoek centraal staan en dus niet uit het oog verloren worden tijdens het onderzoek.

Het aantal deelnemers van dit onderzoek is, mijns inziens, voldoende om uitspraken te kunnen doen over de visie van deze categorie allochtonen op het Kwadrant. Het aantal dat voor de vragenlijst benaderd is, is 30% van de populatie van het Kwadrant. De respons bedroeg: 32.

Het betreft een beschrijvend onderzoek, wat betekent dat er een aanzet gegeven is dat om een noodzakelijk vervolg vraagt. Gezien het feit dat het om een beschrijvend onderzoek ging en gezien de korte tijd die ik heb gehad om mijn onderzoek te doen, acht ik het aantal van 32 vragenlijsten voldoende om tot conclusies te kunnen komen. De conclusies die zijn getrokken hebben betrekking op de informatie die uit de vragenlijsten en literatuurbronnen is verzameld en kunnen om die reden doorgetrokken worden naar een algemeen beeld.

Critical friends

Ik heb met behulp van mijn docentbegeleider en critical friends, de intern begeleider van Het Kwadrant dit onderzoek opgezet en uitgevoerd. Daarnaast heb ik met mijn collega's samengewerkt. Zij hebben mijn werkstuk intensief doorgenomen en de taalfouten verbeterd. Ook hebben ze mij tips en feedback gegeven bij het maken van de vragenlijsten. En wanneer ik het spoor even kwijt was, zorgden zij ervoor dat ik weer terug op de rails kwam.

HOOFDSTUK 4: Data analyse en resultaten

In dit hoofdstuk ga ik de belangrijkste resultaten voortvloeiend uit dit onderzoek analyseren en bespreken aan de hand van wat ik in literatuuronderzoek gevonden heb. De volledige uitwerking van de items met tabellen is te vinden in bijlage 5.

4.1 Hoe vinden de leerlingen en hun ouders de school?

Om te weten te komen of de leerlingen Het Kwadrant al dan niet leuk vinden en op welke grond zij hun mening baseren, heb ik een vraag gesteld waarbij ze positief of negatief kunnen antwoorden. Uit de antwoorden blijkt dat de helft van de Turkse en Marokkaanse leerlingen Het Kwadrant niet leuk vindt. Opvallend is dat ze andere verwachtingen hebben namelijk dat zij op Het Kwadrant geen diploma kunnen halen, zij vinden dat zij niets leren en niets kunnen worden. Verder zijn er geen verschillen te noemen tussen de Turkse en Marokkaanse leerlingen op dit punt. Om te weten te komen of ouders het leuk vinden dat hun kind naar Het Kwadrant gaat, heb ik ze een stelling voorgelegd. 12 ouders (75%) geven aan dat ze het niet leuk vinden dat hun kind naar Kwadrant gaat. Opvallend is dat er geen verschil te noemen is tussen Turkse en Marokkaanse ouders. De resultaten laten wel een verschil zien tussen de ouders en de leerlingen (8 leerlingen tegenover 12 ouders). Mijns inziens is dit verschil te verklaren door de hoge verwachtingen van de ouders.

4.2 Niveau inschatten

Om te weten te komen hoe de ouders hun kinderen inschatten en hoe de leerlingen zichzelf inschatten, heb ik hen twee stellingen voorgelegd. 14 ouders (8 van Marokkaanse en 6 van Turkse komaf) denken dat hun kind te goed is voor Het Kwadrant. 9 leerlingen (4 Turkse en 5 Marokkaanse leerlingen) hebben dezelfde mening als de ouders. Uit deze resultaten van de vragenlijsten van ouders en leerlingen is gebleken dat ouders hun kinderen overschatten en dat ze vinden dat hun kinderen boven het niveau van Het Kwadrant uitsteken. De Marokkaanse ouders en hun kinderen scoren hier iets hoger dan de Turkse ouders en hun kinderen. Meer dan de helft van de leerlingen denkt dat hij/zij te goed is voor het Kwadrant.

Dit gevoel zou een reden kunnen zijn dat deze leerlingen de school niet leuk vinden. Turkse en Marokkaanse ouders hebben vaak te hoge verwachtingen van de onderwijsprestaties van hun kind. Dit blijkt uit een onderzoek van Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS, 2005) in Nijmegen. Van de Turkse ouders denkt 47 procent dat hun kind kan doorstromen naar het vwo, van de Marokkanen denkt 42 procent dat. Van beide groepen krijgt slechts 3,5 procent van de leerlingen een vwo-advies. Het optimisme van Turkse en Marokkaanse ouders komt veelal voort uit een gebrekkige kennis van het Nederlandse onderwijs. *'Veel allochtone ouders hebben het idee dat hun kinderen heel goed leren, omdat zij al snel meer weten dan de ouders zelf, zeker op het gebied van de Nederlandse taal'*, zegt ITS-onderzoekster L. Mulder.

Uit dit onderzoek is gebleken dat de meerderheid van de ouders vindt dat hun kinderen met hun huidige IQ VMBO/LWOO aankunnen. Meer dan de helft van de leerlingen deelt deze mening met hun ouders.

In de literatuur (ITS, 1998) is naar voren gekomen dat allochtone ouders en hun kinderen het idee hebben dat ze een te laag doorstroomadvies krijgen. Ook in onderwijskringen is herhaaldelijk de vrees uitgesproken dat allochtone kinderen op een te laag niveau instromen in het voortgezet onderwijs. Dit staat vaak los van de intelligentie van de kinderen. Voor de kinderen en ouders werkt dit idee dikwijls demotiverend, omdat er een spanningsveld ontstaat tussen de verwachtingspatronen van ouders en die van scholen. Maar uit onderzoek van (Geert Driessen, 2011) blijkt dat allochtone kinderen in groep 8 van de basisschool niet stelselmatig een lager advies krijgen voor de middelbare school dan ze aankunnen.

Zoals eerder in hoofdstuk 1 aangegeven is, ligt het [IQ](#) van de praktijkschool leerlingen tussen minimaal 55 en maximaal 75-80. Dit betekent dat de leerlingen op het Kwadrant ongeacht hun etniciteit een “licht verstandelijke beperking hebben”. Mensen met een licht verstandelijke beperking denken op een concrete en oppervlakkige manier en kijken alleen naar de waarneembare realiteit. Zij zijn zich vaak wel bewust van datgene wat zij niet kunnen en anderen wel (Zevenbergen, 2004) en (Buntinx, 2003). Dit kan ertoe lijden dat Marokkaanse en Turkse ouders en hun kinderen zich schamen. Hierdoor kan er een taboe ontstaan. Anderen hoeven niet te weten dat hun kind een verstandelijke beperking heeft. Vaak hebben deze ouders daarom ook problemen met de acceptatie van hun verstandelijk beperkte kind. Dit verklaart dat deze ouders moeite hebben met het accepteren van het feit dat hun

kind op Het Kwadrant zit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de ouders sturing en ondersteuning nodig hebben.

4.3 Invloed van de familie en vrienden

Om te weten te komen of de mening van de ouders over het kwadrant afhankelijk is van de mening van de familie en of de mening van de leerling beïnvloed is door die van hun ouders en andere familie, heb ik twee stellingen geformuleerd waar ze op 'n driepuntschaal kunnen reageren. De resultaten zijn als volgt:

Tabel 4.7 Volgens mijn ouders/mijn familie is Het Kwadrant een slechte school

Totaal: 32	Leerlingen (N=16)	Ouders (N=16)
	Mijn ouders vinden dat Het Kwadrant een slechte school is voor mij	Mijn familie vindt dat Het Kwadrant een slechte school is
Mee eens	4	8 (4 Ma en 4 Tu)
Niet mee eens	8	5
Geen mening	4	3

De helft van de Turkse en Marokkaanse ouders zijn het er mee eens dat hun familie vindt dat Het Kwadrant een slechte school is. Er is geen verschil te noemen tussen de Turkse en Marokkaanse ouders. Een kwart van de leerlingen geeft aan dat hun ouders Het Kwadrant een slechte school vinden.

Uit dit onderzoek blijkt dat iets meer dan de helft van de leerlingen tegen hun vrienden niet durft te vertellen dat hij/zij op Het Kwadrant zit. Opvallend is dat er een groot verschil is tussen Marokkaanse leerlingen en Turkse leerlingen. De Marokkanen scoren hier hoger dan de Turken; zij hebben er meer moeite mee hun vrienden over de school te vertellen. Dit heeft te maken met de traditionele omgeving waarin de Marokkaanse kinderen leven.

Een verklaring die hiervoor gegeven kan worden is dat de status van de ouders ontleend wordt aan het succes van hun kinderen. Ouders waarvan de kinderen een hoge opleiding volgen of hebben gevolgd krijgen meer status en aanzien binnen de eigen gemeenschap. Binnen de

Marokkaanse en Turkse gezinnen is een collectivistische maatschappij visie mogelijk overheersend. Deze zienswijze wordt onderstreept door het onderzoek van (Peter Broeder, Mia Stokmans & Carel van Wijk, 2011) waarin aangegeven wordt dat de buurt en vrienden belangrijker zijn voor allochtonen, een maatschappijopvatting waarin de belangen van een sociale groep zwaarder wegen dan individuele belangen. Hierdoor ontstaat een neiging om zich meer te voegen naar de mening van de referenten (Cooper, Kelly & Weaver, 2004). Het kind wordt allereerst gezien als groepslid en minder als individu. Deze theorie verklaart de invloed van de familie en vrienden op de visie van de Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen op het Kwadrant.

4.4 Schaamtegevoel

Om te achterhalen wat precies de reden is dat de leerlingen niet durven te vertellen dat ze op Het Kwadrant zitten, heb ik een diepte interview met een leerling uit de eerste klas gehouden.

De geïnterviewde leerling vertelde dat hij, uit schaamtegevoel, zijn familie en vrienden niet durft te vertellen dat hij op Het Kwadrant zit en dat hij altijd liegt over zijn school. De reden is volgens hem dat hij uitgelachen wordt en voor dom uitscholden wordt. Deze opvatting ten opzichte van Het Kwadrant is te verklaren vanuit de schaamtecultuur waarbij de Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen horen. ‘Schaamte is veeleer het resultaat van wat een individu denkt dat anderen over hem denken, dan wat hij over zichzelf denkt’ (Pinto, 2004). Ze durven niet te vertellen dat ze op het Kwadrant zitten, want zij zijn bang voor roddels. Zo gaan anderen denken dat de ouders er niet in geslaagd zijn om hun kinderen te helpen naar een hogere opleiding en dat de kinderen niet zijn geslaagd om hun ouders te “vereren” (letterlijk vertaald uit de islamitische cultuur) door goede resultaten te behalen op school om naar een hogere opleiding te gaan. In de schaamtecultuur hangen sociale controle en roddel samen met de status van de familie.

4.5 Didactisch aanpak

Om te weten te komen hoe leerlingen en ouders denken over leren en didactisch aanpak van de leraren heb ik ze een aantal stellingen voorgelegd (zie bijlagen 5).

Een kwart van de leerlingen vindt dat ze op Het Kwadrant niets leert en iets meer dan een derde van de ouders vindt dat hun kind niets leert op het Kwadrant. Marokkaanse en Turkse ouders, zo bleek uit hoofdstuk 2, neigen meer naar de conformistische dan naar de autonome kant in hun opvattingen over opvoeding en onderwijs. Vanuit dat referentiekader leggen zij

meer de nadruk op leren door het opdoen van kennis, en minder op leren als een proces van ontdekking en ontplooiing (Pels en Dieleman, 2000). Hetgeen in strijd is met de visie van het Kwadrant.

De helft van de ondervraagde ouders vindt dat hun kind meer kan leren uit een boek dan uit de praktijk. Bijna twee derde deel van de leerlingen heeft dezelfde mening. Deze opvatting is hoogste waarschijnlijk gebaseerd op hun ervaring met het onderwijs in het land van herkomst. Het onderwijssysteem in Marokko en Turkije kent geen praktijkonderwijs (zie www.nufic.nl). Vandaar dat Marokkaanse of Turkse ouders vaak geen idee hebben wat er op Het Kwadrant gedaan wordt. Volgens Frederik Smit e.a (2005) zouden allochtone ouders willen dat er meer traditioneel wordt lesgegeven omdat ze vinden dat hun kinderen zich dan beter kunnen ontwikkelen.

De Turkse en Marokkaanse ouders bejegenen hun kinderen thuis vanuit hun ideeën over leren (stampen en oefenen), terwijl op Het Kwadrant andere methoden worden toegepast, die in de ogen van de ouders niet zinvol zijn (leerstof tegenover leerlinggericht onderwijs). Het Kwadrant legt echter meer de nadruk op de persoonlijkheidsontwikkeling van kinderen en hun capaciteiten. De respondenten van het team bevestigen de onbekendheid van het Praktijkonderwijs bij beide groepen. Dit betekent dat de school met deze ouders hierover niet goed communiceert. Een rol hierin speelt de gebrekkige kennis van de Nederlandse taal.

De geringe participatie van allochtone ouders in de school houdt de onbekendheid met het Nederlandse onderwijs in stand; daardoor blijft ook de achterstand in kennis en educatieve vaardigheden om de kinderen goed te begeleiden in hun schoolloopbaan bestaan. Het mag duidelijk zijn dat dit de pedagogische afstemming tussen ouders en school niet ten goede komt (Distelbrink en Pels 2000; Smit en Driessen, 2002).

De meerderheid van de Turkse en Marokkaanse ouders wil dat hun kind doorstroomt naar een andere opleiding en de meerderheid van de leerlingen deelt dezelfde mening.

Deze ouders willen via het onderwijs stijging op de maatschappelijke ladder voor hun kinderen realiseren. Maar waarschijnlijk zien ze het verschil niet tussen ‘willen en kunnen of kennen’ van hun kinderen. Anderzijds willen zij datgene wat ze in hun jeugd niet konden

bereiken via hun kinderen compenseren. Deze zienswijze is te verklaren door hun eigen opleidingsniveau en sociale economische status.

Denessen (2000) constateert dat zowel het opleidings- als beroepsniveau van invloed is op onderwijsopvattingen.

Driekwart van de respondentouders heeft aangeven een opleiding van basis- tot middelbaar onderwijs te hebben gevolgd en 25% van de ouders heeft geen onderwijs genoten. Meer dan de helft is werkloos.

De Turkse en Marokkaanse ouders wensen voor hun kinderen een hoge positie op de arbeidsmarkt. Daarvoor moeten de kinderen hogeschoold zijn. Het Kwadrant is niet een school waar deze wens gerealiseerd kan worden. Deze wens laat een ideaal toekomstbeeld van de ouders en de leerlingen zien. In dit onderzoek zijn de meningen van ouders en leerlingen bijna hetzelfde.

Bovengenoemd ideaalbeeld plus de onbekendheid van ouders met het praktijkonderwijs verklaren verder het verwachtingspatroon van de ouders met betrekking tot Het Kwadrant. Volgens de meerderheid van deze ouders moet het Kwadrant meer theorielessen geven want “alleen praktijkonderwijs is geen geslaagd onderwijs” aldus een ouder.

Dit ideaalbeeld is in het onderzoek van Adlouni, K. en F. Hermsen (2009) bevestigd. Daar kwam naar voren dat 31% van de allochtone leerlingen van AKA niveau 1 advocaat wil worden, tegenover 2% van de autochtone leerlingen.

De Turkse en Marokkaanse ouders koesteren hoge onderwijsaspiraties voor hun kinderen, maar door het ontbreken van kennis van het onderwijssysteem en een geringe taalvaardigheid zijn deze verwachtingen niet altijd realistisch. (Smit & Driessen, 2002).

4.6 Informatie voor ouders en leerlingen

Ik heb ouders en leerlingen gevraagd in hoeverre ze geïnformeerd zijn over praktijkonderwijs. Uit de resultaten blijkt dat een kwart van de ouders en een klein deel van de leerlingen niet tevreden is over de informatie die gegeven wordt over de mogelijkheden op en na Het Kwadrant. Ook de helft van de bevroegde personeelsleden is hierover niet tevreden.

Uit het interview is naar voren gekomen dat de geïnterviewde leerling op de basisschool te horen kreeg dat hij 3 maanden naar Het Kwadrant zou gaan om daarna alsnog naar een andere school te kunnen. Hij vertelde dat hij op de basisschool geen informatie gekregen had over

wat voor school Het Kwadrant is. Op Het Kwadrant hoorde hij tijdens een intakegesprek dat hij had samen met zijn moeder (die een beetje Nederlands spreekt) dat hij nog 6 maanden tot anderhalf jaar op Het Kwadrant moest blijven voordat hij naar een andere school over mocht stappen. Voorwaarde was dat hij zijn best zou doen.

De beperkte taalvaardigheid van deze ouder kan misschien een reden zijn voor de misverstanden. De communicatie kan ook verstoord zijn doordat de intaker de culturele achtergrond van de allochtone ouder niet kende. Uit een onderzoek dat in 2006 door het SMO is uitgevoerd op een scholengemeenschap in Hengelo, blijkt dat 60% van de ondervraagde leraren van mening is dat zij te weinig inzicht hebben in de culturele achtergrond van de leerlingen. Wederzijds onbegrip kan leiden tot wantrouwen in de relatie tussen school en allochtone ouders en hun kinderen.

Het Kwadrant informeert de ouders door middel van verschillende activiteiten, maar uit mijn onderzoek blijkt dat de allochtone ouders niet echt geïnformeerd zijn en dat de visie van de Het Kwadrant niet goed duidelijk is voor deze ouders en hun kinderen.

4.7 Ouderbetrokkenheid

om te weten te komen of de respondentouders zich betrokken voelen bij Het Kwadrant, heb ik hierover de mening van de ouders gevraagd. Uit de resultaten is gebleken dat slechts ongeveer de helft van de ouders zich betrokken voelt bij Het Kwadrant.

Het Kwadrant organiseert 3 gespreksdagen per schooljaar waarbij de ouders uitgenodigd worden. Ik heb geconstateerd dat bijna alle ouders zich op school laten zien tijdens de geplande gesprekken. De leerkrachten is gevraagd hoe ze het gesprek met Turkse en Marokkaanse ouders ervaren. Een kwart van de gevraagde personen geeft aan dat het gesprek gemakkelijker verloopt met Turkse ouders. Een klein deel van de respondenten ervaart het gesprek als moeizaam met zowel Turken als Marokkanen.

In het onderwijs wordt de term ouderbetrokkenheid gebruikt om aan te geven dat ouders een onmisbare schakel zijn in de relatie tussen school en leerling.

Uit het gegeven dat ouders zich niet bij de school betrokken voelen blijkt dat het hier om een andere problematiek gaat dan alleen de opkomst van ouders voor gesprekken op school.

Meer dan de helft van de respondenten ouders zijn dus niet tevreden over betrokkenheid bij Het Kwadrant.

Literatuuronderzoek en mijn persoonlijke ervaringen als mentor en als tolk, voedt mijn mening dat de maatschappelijke achtergronden van de Marokkaanse en Turkse ouders van invloed zijn op het contactverloop tussen ouders en school. Uit mijn onderzoek is gebleken dat de Turkse en Marokkaanse ouders vaak een heel andere manier van kijken hebben naar het praktijkonderwijs en vooral andere verwachtingen koesteren.

Aan de hand van de resultaten blijkt er een groot verschil in visie te zijn tussen Het Kwadrant en Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen.

Ten slotte kan ik concluderen dat mijn onderzoek belangrijke gegevens oplevert. Op basis hiervan kan ik mijn onderzoeksvragen in de volgende hoofdstuk formuleren.

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de antwoorden op mijn onderzoeksvragen gegeven en gerelateerd aan de bevindingen op basis van de geraadpleegde literatuur zoals besproken in hoofdstuk 4. Het hoofdstuk sluit af met enkele aanbevelingen.

De doelstelling van het onderzoek was antwoord te krijgen op de volgende vragen:

1. Welke visie hebben Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?

Vervolgens zijn de volgende deelvragen voor het onderzoek opgesteld:

2. Welke factoren spelen een rol bij het vormen van de visie van Turkse en Marokkaanse ouders op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
3. Welke factoren spelen een rol bij het vormen van de visie van Turkse en Marokkaanse leerlingen op het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
4. Hebben Marokkaanse ouders en hun kinderen dezelfde visie als Turkse ouders en hun kinderen?

Alvorens antwoord te geven op de hoofdvraag van mijn onderzoek wil ik hier de visie van Het Kwadrant zoals in haar schoolplan staat citeren:

5.1 De visie van Het Kwadrant

“De visie van Het Kwadrant is: “Samen op weg bereikt ieder zijn doel”. De kern van de visie is erin gelegen dat vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd. Het algemeen onderwijskundig aanbod van de school is tot stand gekomen op basis van vraag en behoefte van leerling, ouders, arbeidsmarkt en maatschappij. Hiermee leggen we de basis vast voor toeleiding naar de arbeidsmarkt en naar

zelfredzaamheid in de maatschappij. Het individueel ontwikkelingsplan gebruiken we als middel om individuele leerling-doelen te bewerkstelligen middels de cyclus plan-do-check-act” (Schoolplan,2010-2014).

5.2 Antwoord op vraag 1

- De visie van de Turkse en Marokkaanse ouders

Uit mijn onderzoek is gebleken dat 75% van de Marokkaanse en Turkse ouders het niet leuk vinden dat hun kind naar Het Kwadrant gaat omdat ze van mening zijn dat hun kinderen te goed zijn en niets op Het Kwadrant leren. Bijna alle ouders stimuleren hun kinderen beter te presteren om door te kunnen stromen naar een hogere opleiding. Verder vindt meer dan een kwart dat hij onvoldoende geïnformeerd is en zich niet betrokken voelt bij Het Kwadrant. Minder dan de helft van de gevraagde docenten weet niet hoe de Turkse ouders over het Kwadrant denken. Daarentegen vindt de helft dat de Marokkaanse ouders negatief zijn over het Kwadrant. Minder dan de helft van de Turkse en Marokkaanse ouders weet waarom hun kinderen op het Kwadrant zitten. De meeste docenten vinden dat ongeveer de helft van Marokkaanse en Turkse ouders moeite hebben met het accepteren dat hun kind op Het Kwadrant zit.

Op grond van deze bevindingen kom ik tot de conclusie dat de meerderheid van Turkse en Marokkaanse ouders negatief zijn over Het Kwadrant.

- De visie van de Turkse en Marokkaanse leerlingen

Wat betreft de Turkse en Marokkaanse leerlingen is uit dit onderzoek gebleken dat 50% Het Kwadrant geen leuke school vindt en meer dan de helft is van mening dat ze te goed zijn voor Het Kwadrant en een kwart vindt dat hij niets leert op Het Kwadrant. Bijna alle leerlingen willen doorstromen naar een andere school. De meerderheid van de leerlingen vindt voldoende tot goed geïnformeerd te zijn door Het Kwadrant.

Op basis van deze bevindingen komt ik tot conclusie dat de helft van de Turkse en Marokkaanse leerlingen negatief is ten aanzien van Het Kwadrant.

5.3 Antwoord op deelvragen 2 en 3

De visie van deze groepen komt in de eerste plaats voort uit hun opvoedingsstijl. De conformistische en collectivistische stijl waarin de belangen van een sociale groep zwaarder

wegen dan individuele belangen . Het kind wordt allereerst gezien als groepslid en minder als individu. Bovendien staan de prestaties en de nadruk op “leren door het opdoen van kennis” boven alles (Pels en Dieleman 2000).

In de tweede plaats is er het probleem van het ontbreken van kennis van het onderwijssysteem en van praktijkonderwijs in het bijzonder. Ouders zijn voor het merendeel laaggeschoold en redeneren vanuit hun ervaring met het onderwijs in het land van herkomst (Denessen , 2000).

In de derde plaats speelt schaamtegevoel een rol bij het niet accepteren van het feit dat hun kind het praktijkonderwijsadvies heeft gekregen. ‘Schaamte is veeleer het resultaat van wat een individu denkt dat anderen over hem denken, dan wat hij over zichzelf denkt’ (Pinto, 2004). In dit geval vindt “de omgeving” dat de ouders niet geslaagd zijn om hun kind naar een hoge opleiding te begeleiden en dat de kinderen niet in staat zijn om hun ouders te “vereren” door het hogere schooladvies te halen.

Ten slotte speelt ook het slechte communiceren met deze groepen een rol, waardoor Het Kwadrant er niet in geslaagd is om haar visie uit te dragen. Dit is bevestigd door de bevraagde teamleden. Daarnaast is meer dan de helft van de respondenten ouders niet tevreden over betrokkenheid bij Het Kwadrant. Het mag duidelijk zijn dat dit de pedagogische afstemming tussen ouders en school niet ten goede komt (Distelbrink en Pels 2000; Smit en Driessen 2002).

5.4 Antwoord op deelvraag 4.

- Welke verschillen worden zichtbaar tussen Turkse en Marokkaanse ouders?

Een klein deel van de gevraagde docenten en didactische ondersteuners vindt dat het gesprek gemakkelijker verloopt met Turkse ouders dan met Marokkanen. In het algemeen gesproken vinden docenten en didactische ondersteuners dat het gesprek met beide groepen moeizaam verloopt.

Op de totale schaal van de variabele ‘reden waarom naar Het Kwadrant gestuurd’ vindt een Marokkaanse ouder dat discriminatie de reden is.

- Welke verschillen worden zichtbaar tussen Turkse en Marokkaanse leerlingen?

Opvallend is dat er een significant verschil is tussen de opvattingen van Marokkaanse leerlingen en die van Turkse leerlingen. Zo denkt de meerderheid van Marokkaanse leerlingen

boven het niveau van Het Kwadrant te zitten en meer dan de helft weet niet waarom hij naar Het Kwadrant is gestuurd. Verder laten de Marokkaanse leerlingen zich meer beïnvloeden door hun familie en vrienden dan de Turkse leerlingen als het gaat om het imago van de school. Dit verschil is bevestigd door het bevraagde personeel. Meer dan de helft denkt dat Turkse leerlingen positiever zijn over Het Kwadrant dan Marokkaanse leerlingen.

- **Welke verschillen worden zichtbaar tussen ouders en leerlingen?**

Opvallend is het duidelijke verschil tussen ouders en leerlingen over de manier waarop ze tegen het Kwadrant aankijken. Ouders zijn iets negatiever dan de leerlingen zelf. Dat komt doordat de leerlingen meer weten over het Kwadrant en zeker op het gebied van de Nederlandse taal dan sommige ouders die helemaal geen onderwijs hebben genoten (ITS-onderzoekster L. Mulder, 2000).

Algemene conclusie:

Uit dit onderzoek is gebleken dat de visie van de meerderheid van Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen op Het Kwadrant negatief is en in strijd met de visie van de school.

5.5 Aanbevelingen om de visie van allochtonen positief te beïnvloeden

- **Zorgen voor voorlichting op basisscholen**

Omdat praktijkonderwijs een vorm van voortgezet onderwijs is waar Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen zich in principe niet op oriënteren, vind ik het belangrijk dat de school in een vroeg stadium op reguliere basisscholen informatie geeft over de inhoud van het praktijkonderwijs. Deze informatie moet eerst op de leerkrachten op de basisscholen van groep 7 en 8 gericht worden omdat niet alle leerkrachten weten wat praktijkonderwijs inhoudt. Het Kwadrant geeft tot nu toe informatie alleen op speciale basisscholen. Zo blijkt uit het diepte interview dat de leerlingen die uit reguliere basisscholen komen (en hun ouders) niets weten over het Kwadrant behalve wat ze van de familie en vrienden horen.

- **Opleidingsniveau en beroep van ouders/verzorgers**

Omdat het onderwijsniveau en beroep bepalend zijn voor de visie van de ouders ten opzicht van onderwijs en opvoeding, vind ik het belangrijk dat Het Kwadrant deze gegevens moet verzamelen. Tot dit onderzoek wist ik bijvoorbeeld niets over het onderwijsniveau van de ouders waar ik contact mee heb.

Het onderwijsniveau geeft mij als leerkracht op Het Kwadrant informatie over het denkniveau van de ouders. Als ik weet welk onderwijsniveau zij hebben kan ik inschatten in hoeverre de ouders de visie van het Kwadrant kunnen begrijpen. Op deze manier kan ik me aan de situatie aanpassen. Dit geldt ook voor mijn collega's.

- Persoonlijke voorlichting

Ik vind dat informatie die gegeven wordt over het praktijkonderwijs gegeven moet worden in een persoonlijk gesprek. De algemene voorlichting die elk schooljaar gegeven wordt over de mogelijkheden op en na het Kwadrant zou voor bepaalde ouders effectief zijn als dit persoonlijk gegeven wordt. De school kan niet verwachten van de ouders met een slechte taalbeheersing en een laag onderwijsniveau dat ze de belangrijke en ingewikkelde informatie over school begrijpen. De informatie wordt in grote groepen gegeven, wat het voor ouders moeilijk maakt te bekennen dat ze het niet begrijpen. Daarom vind ik het belangrijk dat de school deze ouders een persoonlijke informatie over de school moet geven en wel in het bijzijn van een tolk.

- Interculturele competentie

Uit dit onderzoek is gebleken dat de leerkrachten communicatieproblemen ervaren met de Turkse en Marokkaanse ouders en dat een belangrijke oorzaak het taalprobleem is. Daarom voelen de ouders zich soms of helemaal niet betrokken bij Het Kwadrant. Uit een onderzoek dat in 2006 door het SMO is uitgevoerd op een scholengemeenschap in Hengelo, blijkt dat 60% van de ondervraagde leraren van mening is dat zij te weinig inzicht hebben in de culturele achtergrond van hun leerlingen. Weinig docenten zijn zich bewust dat culturele waarden een rol van betekenis vormen bij het beroepskeuzeprocess van allochtonen.

Wederzijds onbegrip kan onder andere leiden tot wantrouwen in de relatie tussen school en ouders van allochtone leerlingen. Vooroordelen en miscommunicatie over en weer kunnen worden tegengegaan door de leerkrachten intercultureel competent te maken.

Hiervoor wil ik de directie van Het Kwadrant adviseren om een studiedag te organiseren voor haar team over interculturele communicatie onder begeleiding van een deskundige op dat gebied.

Dit zijn de maatregelen die wij als Het Kwadrant moeten nemen om allochtone ouders bij de school te betrekken om uiteindelijk de visie van Het Kwadrant samen te realiseren.

Hoofdstuk 6

In dit hoofdstuk evalueer ik het onderzoek. Ik vermeld wat het voor mij heeft betekend, wat ik als onderzoeker ervaren en geleerd heb en welke aanbevelingen ik heb.

Evaluatie

Het maken van het meesterstuk heeft me veel energie gekost. Vanaf het begin was dit een enorme berg, in plaats van een uitdaging. De afgelopen maanden ben ik bezig geweest met de uitwerking van mijn meesterstuk. Aangezien het onderwerp van mijn meesterstuk op Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs gericht was, kon ik er meteen mee aan de slag. Het werken met een strakke planning en mijzelf aan deze planning houden, is mij niet altijd gelukt tijdens dit onderzoek door privéomstandigheden. Het enige wat ik voor ogen heb gehouden is dat ik mijn meesterstuk op een afgesproken datum moest inleveren. Dit was voor mij “een stok achter de deur” om mijn werk te gaan plannen. Het eerste probleem waar ik vanaf het begin tegen aan liep was het formuleren van de onderzoeksvraag en de deelvragen. Hiervoor heb ik mijn critical friend om hulp gevraagd. Verder ben ik gaan zoeken in de literatuur over mijn onderwerp. Het doornemen en selecteren op geschiktheid duurde langer dan ik had gedacht. Ik had de literatuur eerst op geschiktheid moeten selecteren. Er is veel geschreven over allochtonen. Ik heb een aantal of een flink aantal verslagen en onderzoeken doorgenomen. Die waren wel interessant maar later bleek dat ze niets te maken hadden met mijn onderwerp. Dat heeft mij veel tijd gekost. Uit de literatuur heb ik veel informatie opgedaan en dingen geleerd. Dat heeft mij een hoop inzicht gegeven in hoe er gedacht wordt over allochtonen met name over Turken en Marokkanen. Ik kan me bijna altijd vinden in wat ik gelezen heb, als leraar op het Kwadrant maar ook als Marokkaanse vader met twee schoolgaande kinderen. Waar ik ook veel moeite mee heb is foutloos Nederlands schrijven van teksten. Maar door bezig te zijn met het lezen van literatuur en het schrijven van mijn meesterstuk heb ik op een rijtje hoe ik mijn tekst kan verbeteren en waar ik het beste kan beginnen en hoe ik mijn stijl een wetenschappelijke draai kan geven. Voor de zekerheid heb ik mijn critical friend en collega's gevraagd om mijn verhalen te lezen en te controleren.

Wel dien ik op te merken dat ik, doordat ik dit meesterstuk voor mezelf foutloos wil schrijven, me verkeken heb op de tijd die in zo'n onderzoek gaat zitten. Het kostte mij veel meer tijd om een verhaal te schrijven maar later bleek dat het niet relevant was. Dit is een

leerpunt want oplossingsgericht denken zit nog niet voldoende in mijn systeem als het mezelf betreft! Dit heeft te maken met mijn eigen onzekerheid. Ik vind het moeilijk als iets niet meteen lukt.

Ik ben een echte doener en bezinnen en reflecteren over wat ik aan het doen ben, gebeurt meestal als ik met de uitvoering bezig ben. Tijdens de voorbereiding van het hele proces rondom het meesterstuk had ik mijn onderzoeksvraag snel geformuleerd. Het nadenken over welke manier ik het onderliggende proces zou gaan doorlopen heeft me veel tijd gekost.

Praktijkonderzoek

Het maken van de vragenlijsten kostte me veel tijd. Mijn onderzoekgebied is de visie van de Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen. Maar welke items moest ik gebruiken en hoe moest ik hierover de vragen formuleren? Dit was voor mij heel lastig. Het afnemen van de teamvragenlijsten was makkelijk omdat ik dit digitaal gemaakt had. De ouders en de leerlingen hebben de vragenlijsten echter op papier ingevuld. Omdat ik veel respondenten heb benaderd kon ik selecteren. Ik heb slechts gewerkt met de vragenlijsten die compleet waren ingevuld en de rest heb ik verwijderd. Opvallend bij het afnemen van de vragenlijsten is dat sommige leerlingen niet weten wat het woord ‘stimuleren’ betekent. Ik was heel blij met de reactie van de ouders. Binnen anderhalve week had ik alle vragenlijsten van de ouders in ontvangst kunnen nemen. Dit leverde belangrijke uitkomsten op. Het uitwerken en analyseren was voor mij een enorme klus, omdat ik meer vragenlijsten op papier had. Ik moest alle uitkomsten handmatig invoeren en verwerken en vergelijken. Dat kostte me ook veel meer tijd dan ik had gedacht.

Een groot voordeel van mijn onderzoek is dat ik nu tenminste van collega's weet hoe zij tegen Turken en Marokkanen aankijken en wat Het Kwadrant en allochtone ouders van elkaar verwachten. De visie van Het kwadrant staat helder in haar schoolplan maar wat de visie van de allochtone ouders en hun kinderen is, kwam door mijn onderzoek boven water. De beleidsmakers van school kunnen de uit dit onderzoek voortvloeiende resultaten meenemen om het ouderbeleid effectiever te maken.

Bovengenoemde uitkomsten van mijn onderzoek gecombineerd met wat ik geleerd heb uit de gesprekken met ouders en leerlingen (als mentor én als tolk) hebben mij in staat gesteld om aanbevelingen te doen ter verbetering van de communicatie tussen de school en de allochtone ouders.

Slot

Door reflecties te maken en te ontvangen heb ik over een periode van ruim twee en half jaar vaardigheden en inzicht in eigen leerbehoeften ontwikkeld die me in staat hebben gesteld, doelen te stellen om deze opleiding te voltooien. De intervisiemomenten met medestudenten en andere collega's hebben mijn betrokkenheid en motivatie zeker verhoogd!

Tijdens deze opleiding heb ik aan verschillende competenties gewerkt. Mijn meesterstuk is het sluitstuk daarvan. Dit alles heeft mij bewuster gemaakt van het “zijn en worden” van een bevoegd bekwaam leraar praktijkonderwijs. Bovendien ben ik als Marokkaanse vader bewuster van de noodzaak mijn kinderen te begeleiden op basis van hun capaciteiten.

Nawoord

Na een aantal tegenslagen en obstakels tijdens mijn afstudeeronderzoek lijkt nu het einde toch in zicht. Na ruim 2 en half jaar studeren zijn aan de Fontys Hogeschool te Tilburg zal ik terugkijken op een mooie en leerzame tijd. In het begin van deze studie zat ik echt een tijd te aarzelen om deze opleiding te volgen vanwege mijn leeftijd van 42 jaar alsmede de zorgplicht die ik heb over 2 kinderen. Ik vroeg me toen af:

-Heeft deze opleiding een toegevoegde waarde voor mijn carrière in het onderwijs? Specifiek in het praktijkonderwijs?

Nu weet ik het antwoord. Het heeft zeker een grote toegevoegde waarde. Niet alleen op werkgebied maar ook op het persoonlijke vlak heb ik mezelf op vele fronten leren kennen en ontwikkeld als docent en vader. Ik heb veel kennis opgedaan en veel vaardigheden geleerd. De eerste 2 jaren zijn voortvarend gegaan zonder enige probleem. Na het afsluiten van mijn modules met een mooie beoordeling ben ik gestart met mijn meesterstuk onder de titel: ***De visie van de Turkse en Marokkaanse ouders en hun kinderen ten opzicht van Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs***”. Dit was voor mij een zware uitdaging en het bleek een hele opgave te zijn die meer tijd vergde dan ik verwacht had. Desondanks ben ik met veel enthousiasme gestart met mijn afstudeeronderzoek, maar door veel frustraties en teleurstellingen heb ik regelmatig gedacht ‘alles uit het raam te gooien’. Maar door mijn doorzettingsvermogen en de steun van mensen uit mijn omgeving heb ik het raam nooit bereikt en heb ik mijn onderzoek met een lach en een positieve kijk telkens voortgezet. Na inmiddels alle mogelijke tegenslagen gehad te hebben, hoop ik me dan straks toch eindelijk bevoegd docent praktijkonderwijs te noemen.

Ik wil hiervoor mijn docent en begeleider Andre van Vuuren ontzettend bedanken voor zijn feedback en zijn geduld en het begrip dat hij voor mij toont bij deze opgave. Verder wil ik graag mijn collega en critical friend Kitty Clarijs bedanken voor haar steun en de feedback die ik tijdens mijn onderzoek heb mogen ontvangen. Daarnaast wil ik nog mijn collega’s medestudenten bedanken voor hun steun en de gezellige sfeer tijdens de hele opleiding.

Ahmed Oudkhoul

Bergen op Zoom, 18 januari 2012

Literatuur

- Adlouni, K. en F. Hermsen (2009) Het betere werk, Beroepsbeelden van allochtone leerlingen, NSVP
- Adlouni, K., (2006). De Bataafse Kamp: een veilige school?! Resultaten van onderzoek naar de veiligheidsbeleving op en rondom O.S.G. de Bataafse Kamp te Hengelo, SMO.
- Baarda, De Goede en Teunisse (2005) Basisboek kwalitatief onderzoek, Houten Wolters-Noordhoff B.V.,
- Boom . J. de, Weltevrede A., Wensveen, P. van(2010). Marokkaanse Nederlanders Een nulmeting van hun positie p de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit in 22 gemeenten, Rotterdam: Risbo, Erasmus Universiteit.
- Buntinx, W.H.E. (2003), Wat is een verstandelijke handicap?: Definitie, assessment en ondersteuning volgens het AAMR-model. Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan verstandelijk gehandicapten. 29 (1), 4-24:
- Carlo van Paag, (2006).Marokkanen in Nederland, rapport nr. 67 , NiDi, Den Haag
- Coenen, E.M. (2001) 'Word niet zoals wij': de veranderende betekenis van onderwijs bij Turkse gezinnen in Nederland. Amsterdam: Het Spinhuis.
- Cooper, J., K.A. Kelly & K. Weaver (2004). Attitudes, norms, and social groups. In M.B. Brewer & M. Hewtone (eds), *Social Cognition*: 244-276, Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Driessen, G. (2004). Gezinsomstandigheden, opvoedingsfactoren en sociale en cognitieve competenties van jonge kinderen. Nijmegen: ITS.
- Frederik Smit & Geert Driessen (2002) Allochtone ouders en de pedagogische functie van de basisschool.- Nijmegen: ITS
- Gijsberts, M. en M. Hartgers (2005) Minderheden in het onderwijs, in: SCP/WODC/CBS (2005) Jaarrapport Integratie, hoofdstuk 5, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Gowricharn. R.S, “Binnen de grenzen” De tijdstroom, Utrecht, 1993
- 't Hart, H., van Dijk, J., de Goede, M., Jansen, W., & Teunissen, J. 2001. Onderzoeksmethoden. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Marijke Booijinke (2007) Onderzoeksrapport Terug naar de Basis, communicatie tussen allochtone ouders en leerkrachten in het primair onderwijs, Universiteit Leiden.
- Mulder, L., e.a. (2005) Onderwijsachterstanden tussen 1988 en 2002: ontwikkelingen in basis- en voortgezet onderwijs. Uitgevers: ITS, Nijmegen & SCO-Kohnstam Instituut, Amsterdam

Netelbos, T (1995). De school als lerende organisatie. Kwaliteitsbeleid op scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Sdu, 's Gravenhage.

Nijsten, C.C, (1999) Opvoeding in Turkse gezinnen in Nederland, druk1, Van Gorcum

Pels, T. et al (2000). Opvoeding en integratie : een vergelijkende studie van recente onderzoeken naar gezinsopvoeding en de pedagogische afstemming tussen gezin en school. Assen : Van Gorcum; Stichting Jeugdinformatie Nederland (SJN).

Pels, T. (1998). Opvoeding in Marokkaanse gezinnen in Nederland : de creatie van een nieuw bestaan. - Assen : Van Gorcum.

Pinto, D, (2004), interculturele communicatie, conflicten en management (ICCM), Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Schnabel P. (2007), Hoe multicultureel wordt Nederland, Den Haag: SCP

Schellings, T.(2003). Onderwijs: de sleutel tot integratie? Een onderzoek naar integratiebevorderende maatregelen in het onderwijs. Kenniscentrum D66: Den Haag

Smeets,H.M.A.G., Martens, E.P. & J. Veenman, (2001). Jaarboek Minderheden 2001. Houten/Diegem, Bohn Stafleu Van Loghum, Lelystad: Koninklijke Vermande BV.

Smit, F.,Driessen. G. & Doesborgh, J. (2005) - Opvattingen van allochtone ouders over onderwijs: Tussen wens en realiteit, Nijmegen: ITS

Sociaal en Cultureel Planbureau (2004) Ouders over opvoeding en Onderwijs, Den Haag,

Vliet, R.van der, J. Ooijevaar en A. Boerdam, (2010), Jaarrapport Integratie 2010. CBS, Den Haag

Waarhuizen R, Intentieverklaring (2005), school-ouderbetrokkenheid, Den Haag ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, externe publicatie

Werf van der, Siep, Allochtonen, een inleiding in de multiculturele samenleving, Bussum 1998

Zevenbergen, H. (2004) Veel culturen, één zorg. Begeleiding van mensen met een verstandelijke handicap uit een andere cultuur. 2e. dr. Soest: Nelissen

Internet:

Broeder. P. e.a (2011), Verschillen in leesklimaat bij allochtonen en autochtonen in Nederland. Geraadpleegd op 16 dec 2011 via : _

http://www.cultuurnetwerk.nl/producten_en_diensten/onderzoek_in_cultuureducatie/2011/papers/broeder_stokmans_van_wijk.pdf

Nicolas. H. e.a. (2010), Demografie van (niet-westerse) allochtonen in Nederland. Geraadpleegd op 17 mei 2011 via: (www.cbs.nl, dossier allochtonen).

Nicole van Dartel, (2007)De formele positie van ouders in het onderwijs. CNV Onderwijs en OCW. Binnengehaald op 15-12-2011 via:
<http://www.lobo.nl/public/cms/lists/upload/De%20formele%20positie%20van%20ouders%20in%20het%20onderwijs1.pdf>

Onderwijssysteem in Marokko en Turkije. Geraadpleegd op 22 december 2011 via:
<http://www.nuffic.nl/nederlandse-organisaties/docs/extranet/landenmodule-marokko.pdf>

Zurk. Van,(20003), Wereld van verschillen. Geraadpleegd op 17 mei 2011 via:
<http://www.macaco.nl/media/Werelden-van-verschil.pdf>

Schoolplan en schoolgids van Het Kwadrant via:

www.Hetkwadrant-boz.nl

Bijlage 1

Vragenlijst **Ouders**

Persoonlijke gegevens:

1. Wat is uw leeftijd ? jaar
2. Wat is uw geslacht ?
 - ☐ Man
 - ☐ Vrouw
3. Wat doet u?
 - ☐ Studeren
 - ☐ Werken → Wat voor werk doet u?
 - ☐ Studeren en werken ==> opleiding..... en soort werk.....
 - ☐ werkloos
4. Wat is uw hoogst genoten opleiding?
 - ☐ basisschool
 - ☐ VMBO
 - ☐ HAVO
 - ☐ VWO
 - ☐ MBO
 - ☐ HBO
 - ☐ Universiteit
 - ☐ iets anders:.....
5. Waar bent u geboren?
 - ☐ Marokko ==> Wanneer bent u naar Nederland gekomen?
 - Welke opleiding heeft u in Marokko gevolgd?
 - ☐ Turkije ==> Wanneer bent u naar Nederland gekomen?
 - Welke opleiding heeft u in Turkije gevolgd?.....
 - ☐ Nederland
 - ☐ Anders ==> Wanneer bent u naar Nederland gekomen?
 - Welke opleiding heeft u in het land van herkomst gevolgd?.....
6. Wat is uw woonplaats?

Geef aan in hoeverre je het met de volgende stellingen eens bent.

- 7: Mijn kind staat boven het niveau van het Kwadrant.
 - ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
8. Het kwadrant is een school voor kinderen die niet kunnen leren.
 - ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
9. Ik vind het niet leuk dat mijn kind naar het Kwadrant gaat
 - ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens

- ☐ Geen mening
10. Als mijn kind op het Kwadrant zit dan leert mijn kind niets meer.
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
11. Mijn familie vindt dat het Kwadrant een slechte school
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
12. Op het Kwadrant houden de leerkrachten de leerlingen alleen maar bezig
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
13. Het Kwadrant is een speciale school voor:
- ☐ Buitenlandse leerlingen
 - ☐ Iedere leerling die moeite heeft met leren
14. Mijn kind is naar het Kwadrant gestuurd omdat het:
- ☐ Marokkaan is
 - ☐ Turk is
 - ☐ Moeilijk lerend is
 - ☐ Moeilijk gedrag heeft
15. Mijn kind had op eendere school voor voortgezet onderwijs kunnen zitten, maar het Kwadrant houdt het tegen.
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
16. Als het mijn keuze was dan zou ik mijn kind gewoon sturen naar:
- ☐ VMBO/LWOO
 - ☐ HAVO
 - ☐ VWO
17. Ik weet wat IQ van mijn kind is:
- ☐ Ja
 - ☐ Nee
18. Met zijn huidige IQ kan mijn kind:
- ☐ VMBO/LWOO
 - ☐ HAVO
 - ☐ VWO
 - ☐ Praktijkonderwijs
19. Mijn kind moet extra taal en rekenen krijgen om naar andere school te kunnen gaan
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens

- ☐ Geen mening
20. Mijn kind kan meer in de praktijk leren dan met een boek
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
21. Het Kwadrant is geen goede school voor mijn kind, want die leidt mijn kind niet op naar het beroep dat het wil
- ☐ Mee eens
 - ☐ Geen mening
 - ☐ Niet mee eens
22. Ik wil dat mijn kind na deze school een baan heeft
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
23. Ik wil dat mijn kind verder gaat leren op een andere school?
- ☐ Mee eens
 - ☐ Niet mee eens
 - ☐ Geen mening
24. De informatie die ik gekregen heb over wat mogelijk is op het Kwadrant is:
- ☐ Goed
 - ☐ Voldoende
 - ☐ Onvoldoende
25. De informatie die ik gekregen heb over wat mogelijk is voor mijn kind na het Kwadrant is:
- ☐ Goed
 - ☐ Voldoende
 - ☐ Onvoldoende
26. Stimuleert u uw kind om zijn best te doen op het Kwadrant?
- ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ soms
27. Wat verwacht u als ouder van het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
-
28. Voelt u zich betrokken bij het Kwadrant?
-

Zeet bedankt voor uw medewerking

Bijlage 2

Vragenlijst leerling

Persoonlijke gegevens:

1: Wat is je leeftijd ? jaar

2: Wat is je geslacht ?

- Man ☐
- Vrouw ☐

3: Waar bent u geboren?

- Marokko ☐ ==> Wanneer ben je naar Nederland gekomen?
- Turkije ☐ ==> Wanneer ben je naar Nederland gekomen?
- Nederland ☐
- Anders ☐ ==> Wanneer ben je naar Nederland gekomen?

4. Hoe lang zit je op Het Kwadrant?

- 1 jaar ☐
- 2 jaar ☐
- 3 jaar ☐
- 4 jaar ☐
- 5 jaar ☐
- 6 jaar ☐

5. uit welke school ben je naar kom je naar het Kwadrant?

- ☐ uit reguliere school
- ☐ uit speciale school
- ☐ uit VMBO
- ☐ uit andere praktijkschool

6. Wat is je woonplaats.....

7. Vind je het Kwadrant een leuke school?

☐ Ja , wat maakt het Kwadrant voor jou een leuke school?
.....

☐ Nee , wat maakt het Kwadrant voor jou niet een leuke school?

.....

Geef aan in hoeverre je het met de volgende stellingen eens bent.

8: Ik sta boven het niveau van het kwadrant.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

9: Het kwadrant is een school voor kinderen die niet kunnen leren.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

10: Ik vind het niet leuk dat ik op het Kwadrant zit.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐

- Niet mee eens ☐

11. Ik leer eigenlijk niets op het Kwadrant.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

12. Mijn ouders vinden dat het Kwadrant een slechte school is voor mij en ik heb daar moeite mee.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

13. Ik durf aan mijn vrienden niet te vertellen dat ik op het kwadrant zit

Mee eens ☐

Niet mee eens ☐

Soms ☐

14. Ik durf aan mijn familie niet te vertellen dat ik op het Kwadrant zit.

Mee eens ☐

Niet mee eens ☐

Soms ☐

15. Op het Kwadrant houden de leraren de kinderen alleen maar bezig.

- Mee eens ☐
- Niet mee eens ☐

16. Het Kwadrant is een speciale school voor:

- Buitenlandse leerlingen ☐
- Iedere leerling die moeite heeft met leren, ongeacht zijn afkomst ☐

17. Ik ben naar het Kwadrant gestuurd omdat ik:

- Marokkaan ben ☐
- Turk ben ☐
- Moeilijk lerend ben ☐
- Moeilijk gedrag heb ☐

18. Ik wil graag naar een andere school gaan maar het Kwadrant houdt me tegen.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

19. Als het mijn keuze was dan zou ik gewoon gaan naar:

- VMBO ☐
- HAVO ☐
- VWO ☐

20. Ik weet wat mijn IQ is:

- Ja ☐
- Nee ☐

21. Met mijn huidige IQ kan ik gewoon:

- VMBO ☐
- HAVO ☐
- VWO ☐
- Het Kwadrant ☐

22. Ik moet gewoon extra taal en rekenen krijgen om naar een andere school te kunnen gaan.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

23. Ik kan meer in de praktijk leren dan in het boek

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

24. Het Kwadrant is geen goede school voor mij want die leiden de leerling alleen maar op voor lage banen.

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

25 Ik wil dat ik na deze school een passende baan hebben

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

26 Ik wil na deze school verder gaat leren op een andere school?

- Mee eens ☐
- Geen mening ☐
- Niet mee eens ☐

28. De informatie die ik gekregen heb over de mogelijkheden op deze school is:

Goed ☐
Voldoende ☐
Onvoldoende ☐

29. Vind jij dat je gestimuleerd wordt door je school?

Ja ☐

Nee ☐

30 . Vind jij dat je gestimuleerd wordt door je ouders?

Ja ☐

Nee ☐

Bijlage 3

Vragenlijst personeel

1. Wat is uw functie?.....
2. Hoe denkt u dat de Turkse ouders denken over het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs ?
 - ☐ positief
 - ☐ negatief
 - ☐ weet niet
3. Hoe denkt u dat de Marokkaanse ouders denken over Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
 - ☐ positief
 - ☐ negatief
 - ☐ weet niet
4. Hoe denkt u dat de Turkse leerlingen denken over Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
 - ☐ positief
 - ☐ negatief
 - ☐ weet niet
5. Hoe denkt u dat de Marokkaanse leerlingen denken over Het Kwadrant als school voor praktijkonderwijs?
 - ☐ positief
 - ☐ negatief
 - ☐ weet niet
6. Waardoor is het standpunt van de Turkse ouders ten opzicht van Het Kwadrant bepalend, denkt u?.....
7. Waardoor is het standpunt van de Marokkaanse ouders ten opzicht van Het Kwadrant bepalend, denkt u?.....
8. Weten de Turkse ouders waarom hun kinderen op het Kwadrant zitten, volgens u?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet niet

9. Weten de Marokkaanse ouders waarom hun kinderen op het Kwadrant zitten, volgens u?

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ weet niet

10. Accepteren de Turkse leerlingen dat ze op het Kwadrant zitten?

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ sommigen

11. Accepteren de Marokkaanse leerlingen dat ze op het Kwadrant zitten?

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ sommigen

12. Vindt u dat de Marokkaanse ouders goed geïnformeerd zijn over het Kwadrant?

- ☐ ja
- ☐ nee

13. Vindt u dat de Turkse ouders goed geïnformeerd zijn over het Kwadrant?

- ☐ ja
- ☐ nee

14. Vindt u dat de Turkse en Marokkaanse ouders goed geïnformeerd zijn over de mogelijkheden op het Kwadrant?

- ☐ ja
- ☐ nee

15. Met welke ouders verloopt het gesprek gemakkelijk?

- ☐ met Marokkaanse ouders, want
.....
- ☐ met de Turkse ouders, want
.....
.....

- () met beiden,
want.....
.....
- () geen van beide,
want.....
.....

Bedankt voor uw medewerking

Bijlage 4

Diepte interview leerling (A= leraar, L= leerling)

A: Ok, dan gaan wij beginnen he

Ok, achraf,

Leerling: ja

Ahmed: in welke groep zit je?

L: de eerste

A: groep B

L: B3

A: Goed zo, uit welke school kom jij naar Het Kwadrant ?

L: Het Kompas

A: Het Kompas, die basisschool hier?

L: ja

A: Ok, toen jij gehoord hebt dat jij naar het Kwadrant gaat, was het voor jou leuk om dat horen?

L: Nee

A: Nee, en waarom?

L: Voor mij, is het geen goed school.

A: Wat maakt het voor jou geen goede school is?

L: Jij krijgt geen diploma.

A: Maar van wie heb jij dat nou van gehoord?

L: Ja eh...

A: Jij kent het Kwadrant toch niet?

L: Ja wel

A: ja, van wie?

L: Van ,eh, ik heb een gesprek gehad

A: Nee, voordat jij het gesprek hebt gehad, had al een al een idee over het Kwadrant?

L: ja

A: Van wie?

L: Van de leerlingen,...

A: Uit je groep, ze hebben jou verteld dat het geen goed school is,?

L: ja

A: En van jouw ouders?

L: Ook

A: Vinden ze dat ook niet leuk?

L: Ja

A: waarom?

L: Ja, als jij geen diploma krijgt,

A: Als je hier nou een diploma zou krijgen, zou het dan leuk zijn?

L: Ja, voor mij wel, een stuk leuker.

A: Dus je hebt gehoord dat Het Kwadrant geen goede school is voordat jij naar Het Kwadrant kwam? Toen jij nog op basisschool zat, in groep 8?

L: ja

A: En je ouders hebben dat ook gehoord, of jij weet het niet?

L: Ja, mijn moeder en mijn oude broer zijn op gesprek geweest bij de meneer.

A: Ja, dus jij hebt het al van hun gehoord?

L: Ja

A: En van andere familie?

L: Nee.

A: En vrienden?

L: Jawel

A : Jij zit nu bij het Kwadrant, jij hebt geen andere keuze natuurlijk, of wel?

L : Nee

A: Had jij andere keuze om naar andere school te gaan?

L: ja

A: En waarom heb jij voor het Kwadrant gekozen?

L: Ik heb niet voor het Kwadrant gekozen. Ik heb een toets gemaakt en ik heb dat niet gehaald

A: O ! Jij hebt de toets niet gehaald?

L: Ik heb een score van 70 of 80 punten, ik moest meer punten halen

A: dus, jij moet naar het Kwadrant.

L: Ja

A: En, hebben de ouders dat geaccepteerd?

L: Nee, maar we moeten wel

A: maar, durf jij dat allemaal te vertellen tegen je vrienden en je familie?

L: Nee

A: Waarom niet?

L: Dan gaan ze mij uitschelden en over ons roddelen

A: Wat gaan ze dan over je zeggen, dat heeft te niets te maken met anderen en dat is wat jij kan?

L: Ja, dan ze zeggen dat ik dom ben, dat ik niet kan goed leren

A: volgens hun niet, volgens de ouders niet.

L : Volgens mijn ouders en mijn vrienden is het een slechte school.

A : Waarom vinden ze dat een slechte school?

L : Ja, jij leert hier niets, ik vind het ook niet leuk , gewoon, maar ja..

A :Ja maar, dat is toch jou mening niet ? als jij het niet leuk vindt, dan zou het ook gewoon goed zijn of niet?

L : Ja wel, van mijn ouders ook en mijn vrienden ook

A : Dus jij vindt de school niet leuk alleen omdat jouw vrienden ouders het niet leuk vinden?

L : Ik vind het zelf ook niet leuk

A : Maar stel voor dat als jouw ouders en jouw vrienden zeggen van: Go! jij zit op een goede school Achraf! Daar zitten leraren die je kunnen helpen . Jij kan daar misschien van school af met een baan, of verder leren,. Als jij dat van tevoren gehoord had, zou jij Het Kwadrant misschien leuk vinden?

L : Ja, misschien

A: Wat doen jouw broers ?

L: De oudste die is op universiteit, andere broer werkt, ander zit op school in Roosendaal en de kleinste zit op basisschool , school Oost

A: Ok. Dus jij bent de enige die op Het Kwadrant?

L: Ja en dat vind ik echt niet leuk

A: En als je familie vraagt op welke school jij zit? Wat zeg jij dan?

L: gewoon op school maar ik zegt nooit op Kwadrant, alleen mijne tante weet het.

A: Ook tegen de familie die het kwadrant niet kennen, durf jij niet te zeggen dat ze op Kwadrant zitten?

A: Zeg jij dan dat je op l op Markiezaat college zit ?

L: ja

A: Markiezaat ?dus jij liegt ?

L: ja

A: Wat voor gevoel heb jij dan? Schaam jij je daarvoor, dat je op het kwadrant zit?

L: ja

A: En waarom?

L: dat ik moet liegen, ja.....

A: dat jij moet liegen?

L : ja

A : Maar niemand verplicht jou om te liegen.

L : ja, maar

A : dus dat jij op het Kwadrant zit, schaam je je voor ?

L : ja

A : En de ouders, als ze gevraagd zijn door de familie of vrienden waar zit Achraf, zeggen ze dan gewoon op het Kwadrant of zeggen ze op een andere school.

L : ik weet het niet.

A : Je hebt geen keuze om naar een ander school te gaan ?

L : Nee, nou die keuze had ik wel want mijn moeder had met school gepraat en die zei dat ik na 3 maanden op Kwadrant ga zitten en daarna ga ik naar een ander school

A : Dat hebben ze tegen jullie gezegd op basisschool?

L: Ja dat zei mijn moeder

A : Dus jouw moeder heeft tegen jou gezegd als jij op het Kwadrant 3 maanden je beste doet dan ga jij naar een ander school?

L : Ja, 3 maanden en toen ik hier kwam zei die juffrouw tegen mijn moeder dat ik 6 maanden of anderhalf jaar op deze school moet zitten en daarna kan ik naar een ander school

A : 6 maanden of anderhalf jaar, dan ga jij van Het Kwadrant af naar andere school?

L : ja

A : Met wie heeft je moeder dan gepraat?

L : Dat weet ik niet

A : op deze school heeft jouw moeder deze informatie gekregen?

L : ja

A : ja, maar dat kan toch niet

L: Maar waarom zegen ze dat tegen mijn moeder?

A: Jij bent samen met jouw moeder op gesprek geweest, bij intakegesprek ?

L: ja

A: kent je moeder goed Nederlands ?

L: ja, een beetje

A: vind jij jezelf te goed voor het Kwadrant

L :ja, ik kan beter,

A :ok nog een vraag, weet jij wat je IQ is ?

L : ja

A: Wat betekent IQ ?

L : dat heeft te maken met leren

A : of je kan leren ?

L : ja

A: en wat is jouw IQ dan?

L : dat weet ik niet.

A : Hebben ze jou dat uitgelegd?

L : ja

A: maar jij weet het niet. Weten jouw ouders wat IQ is?

L : jawel

A: Hoe weten ze dat?

L : van mijn meneer, van mijn basisschool.

A: vind jij dat jij hier extra taal en rekenen moet krijgen ?

L : nee

A :nee? Hoeft dat niet?

A: dus jij kan gewoon alle lessen normaal volgen ?

L : ja

A : ok, heb jij liever dat jij straks met een baan van school afgaat of door gaat leren.

L : doorgaan leren, tot dat ik een goed diploma heb

A : Een goed diploma? Wat is voor je een goed diploma?

L : Dat ik mijn goed salaris kan verdienen.

A: Ja maar er zijn ook mensen die nooit op school hebben gezeten en toch een baan hebben.

L : Ja bij de Albert Hijn

A : Het gaat om een baan, wat wil jij dan worden?

L : Dat weet ik nog niet

A: Oke! Ik vind het een heel leuk gesprek, bedankt, Jij mag gaan.

Bijlage 5

TABELLEN BEHOREND BIJ HOOFDSTUK 4

Tabel 4.1 Vind je Het Kwadrant leuk?

	Ja	Nee
Vind je Het Kwadrantleuk?	8 (50%) = (4 Ma en 4 Tu)	8 (50%)

Tabel 4.2 Ik vind het niet leuk dat mijn kind naar Het Kwadrant gaat

Totaal: 16	Ouders (N=16) Ik vind het niet leuk dat mijn kind naar Het Kwadrant gaat
Mee eens	12 = (6 Ma en 6 Tu)
Niet mee eens	2
Geen mening	2

Tabel 4.3 Ik ben tegoe voor Het Kwadrant, mijn kind is tegoe voor Het Kwadrant.

Totaal: N=32	Leerlingen (N=16)	Ouders (N=16)
	Ik sta boven niveau van Het Kwadrant	Mijn kind staat boven niveau het Kwadrant
Mee eens	9 = (5 Ma en 4 Tu)	14 = (8 M en 7 Tu)
Niet mee eens	2	-
Geen mening	5	2

Tabel 4.4: voor wie is Het Kwadrant bedoeld (N=32).

N=32	Het Kwadrant is een school voor
------	---------------------------------

	kinderen die niet kunnen leren.	
	Ouders	Leerlingen
Mee eens	5	7
Niet mee eens	6	6
Geen mening	5	3
Totaal	16	16

Tabel 4.5 Ik/mijn kind leert niets op Het Kwadrant

Totaal: 32	Leerlingen (N=16) Ik leer niets op Het Kwadrant	Ouders (N=16) Mijn kind leert niets op het Kwadrant
Mee eens	4	6
Niet mee eens	7	6
Geen mening	5	4

Tabel 4. 6 leren d.m.v. praktijk dan vanuit een boek

Totaal: 32	Leerlingen (N=16)	Ouders (N=16)
	Ik kan meer leren in de praktijk dan met een boek	Mijn kind kan meer in de praktijk leren dan met een boek
Mee eens	3	7
Niet mee eens	10	8
Geen mening	3	1

Tabel 4.7 Volgens mijn ouders/mijn familie is Het Kwadrant een slechte school

Totaal: 32	Leerlingen (N=16)	Ouders (N=16)
------------	-------------------	---------------

	Mijn ouders vinden dat Het Kwadrant een slechte school is voor mij	Mijn familie vindt dat Het Kwadrant een slechte school is
Mee eens	4 (2 Ma en 2 Tu)	8 (5 Ma en 3 Tu)
Niet mee eens	8 (3 Ma en 5 Tu)	5
Geen mening	4 (3M en 1 Ma)	3

Tabel 4.8 Ik durf niet te vertellen dat ik op Het Kwadrant zit

Totaal: 16	Ik durf mijn vrienden niet te vertellen dat ik op Het Kwadrant zit
Mee eens	9 (8 Ma en 1 Tu)
Niet mee eens	5
Geen mening	5

Tabel 4.9 Ik durf mijn familie niet te vertellen dat ik op Het Kwadrant zit.

Totaal: 16	Ik durf aan mijn familie niet te vertellen dat ik op Het Kwadrant zit
Mee eens	8 (6 Ma en 2 Tu)
Niet mee eens	6
Geen mening	2

Tabel: 4.10 de leraren houden de leerling bezig

Totaal: 32	Op Het Kwadrant houden de leerkrachten de leerlingen alleen maar bezig.	
	Ouders (N=16)	Leerlingen (N=16)
Mee eens	6	7
Niet mee eens	4	2
soms	-	6
Geen mening	7	-

--	--	--

Tabel: 4.11 de reden waarom naar Het Kwadrant is gestuurd

Totaal: 32	Ouders (N=16)	Leerlingen (N=16)
	Mijn kind is naar Het Kwadrant gestuurd omdat het	Ik ben gestuurd naar Het Kwadrant omdat ik
Marokkaan is	1	-
Turk is	-	-
Moeilijk lerend is	12 (5Ma en 7 Tu)	9
Moeilijk gedrag heeft	4 (3 MA en 1 Tu)	2
Ik weet niet	-	7

Tabel 4.12 Ik weet wat mijn IQ/IQ van mijn kind is

Totaal: 32	Leerlingen (N=16)	Ouders (N=16)
	Ik weet wat mijn IQ is	Ik weet wat IQ van mijn kind is
Ja	8	12
Nee	8	4

Tabel: 4.13 Het Kwadrant houdt de leerlingen tegen.

Totaal: 32	Ouders (N=16)	Leerlingen (N=16)

	Mijn kind had op eendere school voor voortgezet onderwijs kunnen zitten, maar Het Kwadrant houdt het tegen	Ik wil graag naar een andere school gaan maar Het Kwadrant houdt mij tegen
Mee eens	6	7
Niet mee eens	6	6
Geen mening	4	3

Tabel: 4.14 Als ik een mocht kiezen, ga ik naar een andere school.

Totaal: 32	Ouders (N=16)	Leerlingen (N=16)
	Als het mijn keuze was dan zou ik mijn kind gewoon sturen naar	Als het mijn keuze was dan zou ik gewoon gaan naar
VMBO/LWOO	14	12
HAVO	2	3
VWO	-	-

Tabel 4.15 werken of verder leren na Het Kwadrant.

Totaal: 16	Ouders (N=16)	
	Ik wil dat mijn kind na deze school een baan heeft	Ik wil dat mijn kind verder gaat leren op een andere school
Mee eens	8	15
Niet mee eens	8	-
Geen mening	-	1

Tabel 4.16: Opleidingsniveau van de respondentenouders.

Soort opleiding	Ouders
Basissonderwijs	2
VMBO	3
LTS	1
HAVO	1
VWO	0
MBO	3
HBO	0
Universiteit	0
anders	2 VO. in eigen land
Geen onderwijs	4 (25%)
Totaal	16 (100%)

Tabel 4.17: werk van de respondentenouders

Totaal=16	Werken	Werkloos
Respondenten	9	7

Tabel 4.18 Informatie over de mogelijkheden **op** het Kwadrant

Totaal: 32	De informatie over de mogelijkheden op Het Kwadrant is:	
	Ouders (N=16)	Leerlingen(N=16)
Goed	4	7
Voldoende	7	7
Onvoldoende	5	2